

REPUBLIKA SRBIJA
RATEL
REGULATORNO TELO ZA
ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE
I POŠTANSKE USLUGE

PREGLED TRŽIŠTA

ELEKTRONSKIH KOMUNIKACIJA I POŠTANSKIH USLUGA

U REPUBLICI SRBIJI U 2023. GODINI

Napomena:

*Imajući u vidu da je u toku obrada finansijskih podataka koje dostavljaju učesnici na tržištu elektronskih komunikacija kroz odgovarajuće upitnike, Pregled tržišta elektronskih komunikacija i poštanskih usluga za 2023. godinu će naknadno biti dopunjen ovim podacima. Takođe, naknadno će biti objavljena i poglavlja **Osvrt na tržište telekomunikacija u Evropskoj uniji i Indeks digitalne ekonomije i društva (DESI)**, a nakon pribavljanja i obrade podataka relevantnih za navedena poglavlja.*

Beograd, jun 2024. godine

13. TRŽIŠTE POŠTANSKIH USLUGA

13.1. Pregled regulatornih aktivnosti RATEL-a

Na tržištu poštanskih usluga na kraju 2023. godine, prema javnim podacima¹ koje vodi RATEL, 55 poštanskih operatora su obavljali poštanske usluge. Tokom prethodne godine, nekima od njih je oduzeta dozvola po službenoj dužnosti, ili su prestali sa obavljanjem poštanskih usluga na lični zahtev, ili su privremeno prekinuli poštansku delatnost.

Pregled regulatornih aktivnosti RATEL-a u vezi postupanja prema poštanskim operatorima u 2023. godini dat je u *Tabeli 13.1.*

Aktivnost	Broj dozvola/rešenja
Izdavanje dozvole novom poštanskom operatoru	14/17
Izmena dozvole po zahtevu operatora za izmenu dozvole	7
Oduzimanje dozvole	2
Prestanak važenja dozvole	7
Saglasnost na Opšte uslove poštanskog operatora	39
Saglasnost na cenovnik JPO za nerezervisane poštanske usluge iz opsega univerzalne poštanske usluge	1
Saglasnost na cenovnik ostalih poštanskih usluga	49

Tabela 13.1: Regulatorne aktivnosti RATEL-a u 2023. godini

Uslovi za oduzimanje dozvole, su propisani Zakonom o poštanskim uslugama², pa su zbog neobavljanja poštanske usluge u skladu sa zakonom, odnosno na način i pod uslovima utvrđenim dozvolom, oduzete 2 dozvole. Prestalo je da važi 7 dozvola, od kojih 6 na zahtev imaoca dozvole, dok je 1 odobrenje isteklo, za koje operator nije podneo zahtev za izdavanje nove dozvole. U statusu privremenog prekida delatnosti je jedan poštanski operator.

¹ Iz Registra izdatih i oduzetih dozvola poštanskim operatorima, <https://www.ratel.rs>

² „Službeni glasnik RS“ broj 77/19, u daljem tekstu: Zakon

13.2. Pokazatelji tržišta poštanskih usluga

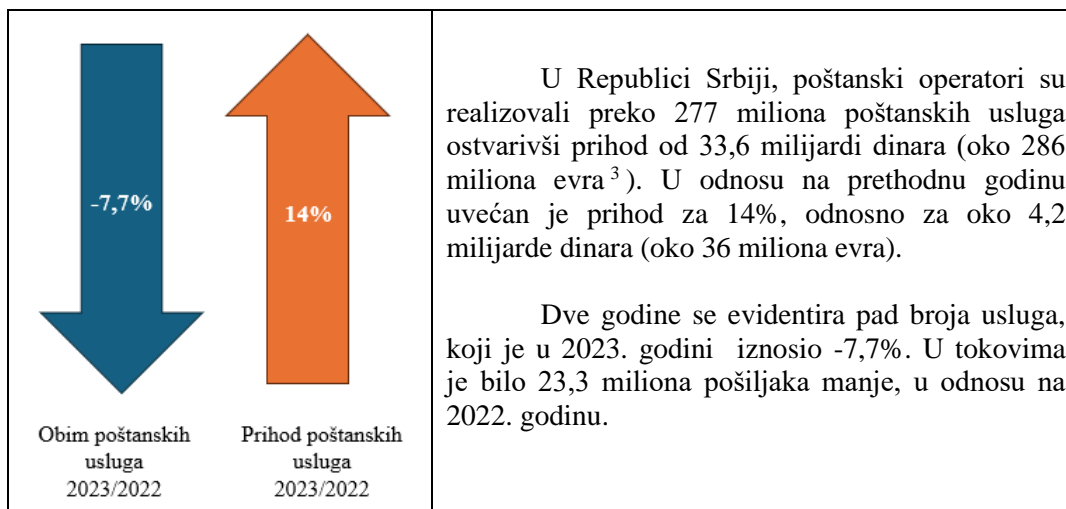
Pokazatelji tržišta poštanskih usluga su analizirani na osnovu prikupljenih i obrađenih podataka iz godišnjih upitnika, koje dostavljaju poštanski operatori.

Na osnovu podataka iz godišnjeg upitnika, poštanske usluge na tržištu Republike Srbije, tokom 2023. godine, korisnicima je pružalo 46 poštanskih operatora. Univerzalnu poštansku uslugu (u daljem tekstu: UPU) obavlja 1 operator (javni poštanski operator, u daljem tekstu: JPO), 28 operatora je registrovano za obavljanje ekspres poštanskih usluga, a 30 operatora za kurirske usluge. Javni poštanski operator je istovremeno davalac univerzalne poštanske usluge i operator ostalih poštanskih usluga (u daljem tekstu: OPU).

Kada posmatramo teritoriju, u unutrašnjem poštanskom saobraćaju (u daljem tekstu: UPS) odnosno, isključivo na teritoriji Republike Srbije, poštanske usluge je pružalo 18 poštanskih operatora od kojih je jedan ujedno i davalac univerzalne poštanske usluge. U međunarodnom poštanskom saobraćaju (u daljem tekstu: MPS), usluge je pružalo 10 poštanskih operatora. Od operatora koji pružaju usluge u MPS-u, jedan je davalac univerzalne poštanske usluge, a tri operatora pružaju isključivo usluge u MPS-u. Kurirske usluge, koje su zastupljenije u većim gradovima, pre svega u Beogradu i Novom Sadu, pružalo je 25 operatora, dok je 5 operatora bilo neaktivno.

Slika 13.1: Podela poštanskih operatora prema teritoriji obavljanja poštanskih usluga u 2023. godini

Slika 13.2: Ostvaren obim i prihod od poštanskih usluga u 2023. godini

U proseku je uručeno 107 pošiljka po domaćinstvu, 14 pošiljaka manje u odnosu na 2022. godinu, od čega 87 pošiljaka iz domena univerzalne poštanske usluge, što predstavlja smanjenje od 14 pošiljaka. Podaci su računati u odnosu na broj stanovnika i domaćinstva, prema podacima iz popisa iz 2022. godine.⁴

Po stanovniku su prosečno uručene 42 pošiljke. Uručene pošiljke iz opsega ostalih poštanskih usluga su na nivou od 8 pošiljaka po stanovniku, odnosno 20 po domaćinstvu.

Udeo prihoda od poštanske delatnosti u bruto društvenom proizvodu (u daljem tekstu: BDP) u tekućim cenama je na nivou od prethodne godine od 0,41%⁵.

13.2.1. Zaposleni u poštanskoj delatnosti

U 2023. godini, u Republici Srbiji je evidentirano 2.360.588⁶ zaposlenih, što predstavlja povećanje od 2,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Iako se u kontinuitetu beleži povećanje broja zaposlenih u našoj zemlji, u poštanskoj delatnosti se u poslednje četiri godine beleži suprotno. Od 2019. godine, konstatuje se kontinuirano smanjenje zaposlenih JPO. Nasuprot JPO, ostali poštanski operatori, iz godine u godinu, povećavaju broj zaposlenih.

Smanjenje broja zaposlenih, u poštanskoj delatnosti u 2023. godini, od -1,6% uticalo je na smanjenje udela broja zaposlenih u poštanskoj delatnosti u odnosu na ukupan broj zaposlenih u Republici Srbiji, koji iznosi 0,78%. (Tabela 13.2, Slika 13.3).

³ Narodna banka Srbije

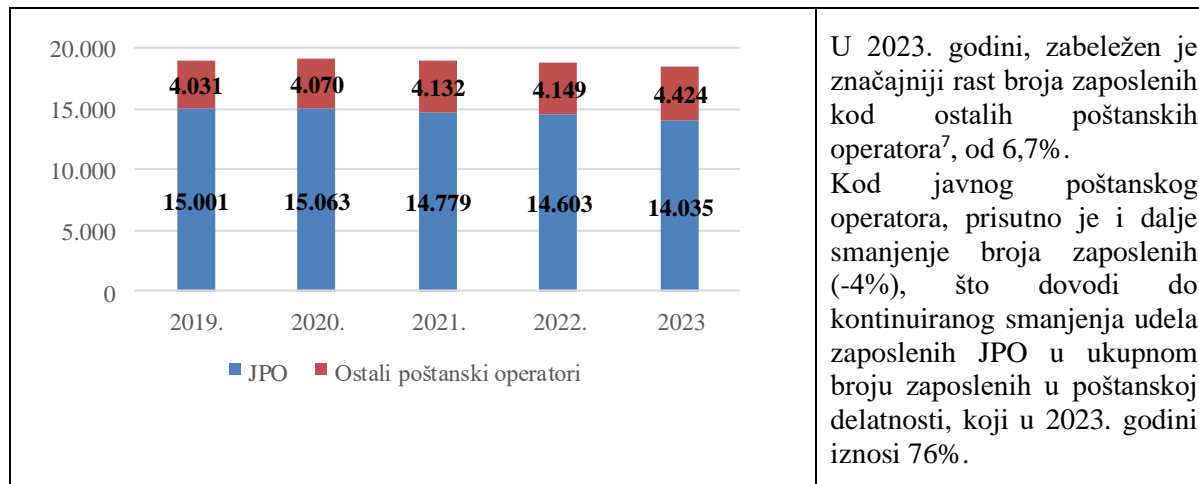
⁴ Republički zavod za statistiku – Statistički kalendar RS 2024. godine

⁵ Republički zavod za statistiku – Statistički kalendar RS 2024. godine

⁶ Republički zavod za statistiku – Statistički kalendar RS 2024. godine

Operatori	Godina				
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
JPO	15.001	15.063	14.779	14.603	14.035
Ostali poštanski operatori	4.031	4.070	4.132	4.149	4.424
UKUPNO	19.032	19.133	18.911	18.752	18.459

Tabela 13.2: Zaposleni u poštanskoj delatnosti u periodu 2019-2023. godine

Slika 13.3: Broj zaposlenih u poštanskoj delatnosti kod JPO-a i ostalih poštanskih operatora u periodu od 2019-2023. godine

⁷ Zaposleni u autoprevoznim kompanijama (AD „Niš ekspres“ i „Autoprevoz Kikinda“), kao ni zaposleni koji rade u okviru logističkih kompanija (Gebrüder Weiss, M&M, InterEuropa, Nelt, itd.) nisu uključeni u analizu jer prevashodno obavljaju delatnost van poštanskog sektora.

13.2.2. Obim i prihod od poštanskih usluga u 2023. godini

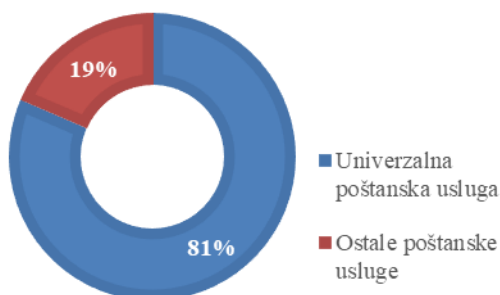
Univerzalna poštanska usluga je najmasovnija kategorija poštanskih usluga i broji više od 226 miliona usluga u 2023. godini, dok je u okviru ostalih poštanskih usluga realizovano preko 51 milion poštanskih usluga, skoro 4 puta manje. Međutim, ostale poštanske usluge, kao značajno skuplje, ostvaruju za 50% veći prihod (Tabela 13.3).

Vrsta usluge	OBIM	PRIHOD	OBIM	PRIHOD
	u hilj. jedinica	u hilj. dinara	%	%
Univerzalna poštanska usluga	226.342	13.443.014,00	81	40
Ostale poštanske usluge	51.455	20.128.263,65	19	60
UKUPNO	277.797	33.571.277,65	100	100

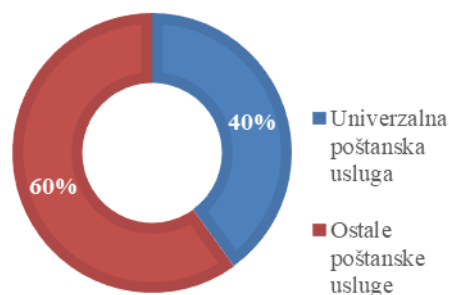
Tabela 3: Tržište poštanskih usluga u 2023. godini

UPU je ostvarila prihod od 13,4 milijardi dinara (40%), dok su ostale poštanske usluge ostvarile prihod od preko 20,1 milijardi dinara (60%) (Slika 13.4).

Učešće u obimu poštanskih usluga u 2023. godini

Učešće u prihodu od poštanskih usluga u 2023. godini

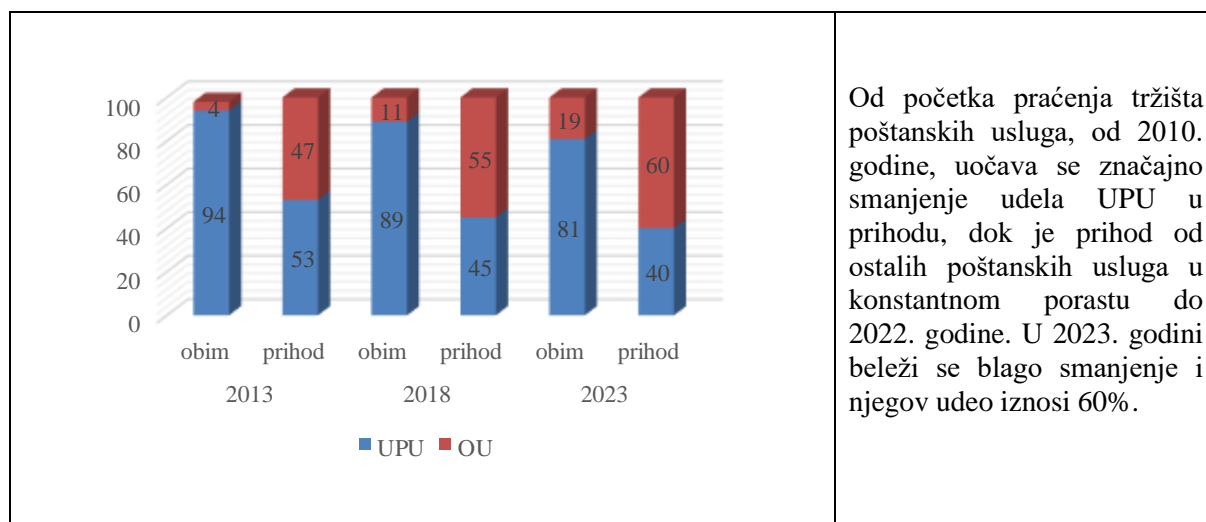
Slika 13.4: Učešće u obimu i prihodu univerzalne i ostalih poštanskih usluga u 2023. godini

13.3. Trendovi poštanskog tržišta

U 2023. godini, evidentirano je značajnije smanjenje udela obima univerzalne poštanske usluge. Naime, smanjenje udela obima je rezultat pada broja usluga iz opsega UPU, a sa druge strane povećanja broja ostalih usluga (Tabela 4). Međutim, povećanje cena UPU početkom 2023. godine, dovelo je do povećanja prihoda, što je kompenzovalo značajni pad obima usluga.

Vrsta usluge	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
%	Obim	Prihod	Obim	Prihod	Obim	Prihod	Obim	Prihod	Obim	Prihod
UPU	87,4	42,1	85,1	38,9	83,7	40,6	83,4	37,3	81,5	40
OPU	12,6	57,9	14,9	61,1	16,3	59,4	16,6	62,7	18,5	60
Ukupno	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabela 13.4: Učešće obima i prihoda poštanskih usluga u periodu od 2019. do 2023. godine

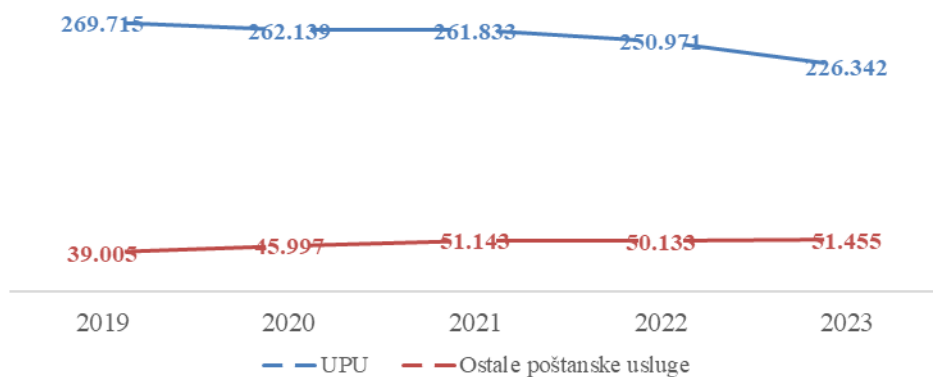
Od početka praćenja tržišta poštanskih usluga, od 2010. godine, uočava se značajno smanjenje udela UPU u prihodu, dok je prihod od ostalih poštanskih usluga u konstantnom porastu do 2022. godine. U 2023. godini beleži se blago smanjenje i njegov udeo iznosi 60%.

Slika 13.5: Udeo UPU i OPU u obimu i prihodu na preseku od pet godina - 2013/2018/2023. godina

Obim UPU u kontinuitetu opada od 2013. godine. Ako se izuzme 2017. godina kada je evidentiran rast, obim UPU je smanjen za -14% u proteklih deset godina. Obim poštanskih usluga u poslednjih pet godina je prikazan u Tabeli 13.5 i Slici 13.6.

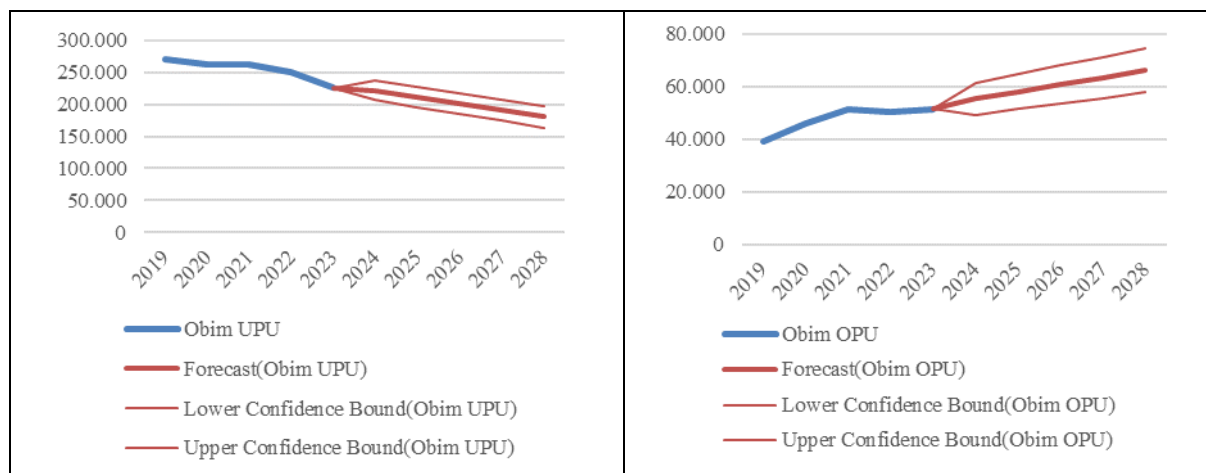
Vrsta usluge	OBIM u hilj. jed.					Procentualni rast/pad obima			
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	20/19	21/20	22/21	23/22
UPU	269.715	262.139	261.833	250.971	226.342	-3%	-0,1%	-4,2%	-9,8%
OPU	39.005	45.997	51.143	50.133	51.455	18%	11%	-2%	2,6%
UKUPNO	308.720	308.136	312.976	301.104	277.797	-0,2%	1,6%	-3,8%	-7,7%

Tabela 13.5: Obim univerzalne i ostalih poštanskih usluga u periodu od 2019. do 2023. godine

Slika 13.6: Petogodišnji trend obima univerzalne poštanske usluge i ostalih poštanskih usluga (u hiljadama) u periodu od 2019. do 2023. godine

Na Slici 13.7 date su prognoze kretanja obima univerzalne poštanske usluge i ostalih poštanskih usluga u narednih pet godina.

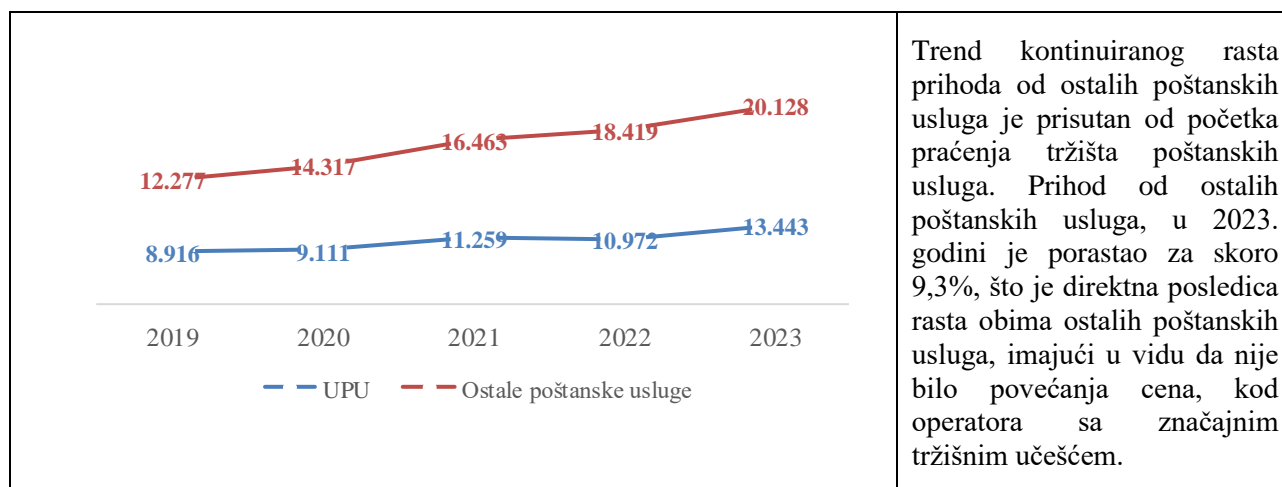
Slika 13.7: Petogodišnja prognoza kretanja obima univerzalne i ostalih poštanskih usluga

Poštanske usluge su ostvarile prihod koji je za 14,22% veći u odnosu na prihod iz 2022. godine (Tabela 13.6, Slika 13.8).

Vrsta usluge	PRIHOD u milionima dinara					Procentualni rast /pad prihoda			
	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	20/19	21/20	22/21	23/22
UPU	8.916	9.111	11.258	10.972	13.443	2,2%	23,6%	-2,5%	22,5%
Ostale usluge	12.277	14.317	16.463	18.419	20.128	16,6%	15%	11,9%	9,28%
UKUPNO	21.193	23.427	27.721	29.391	33.571	10,5%	18,3%	6%	14,22%

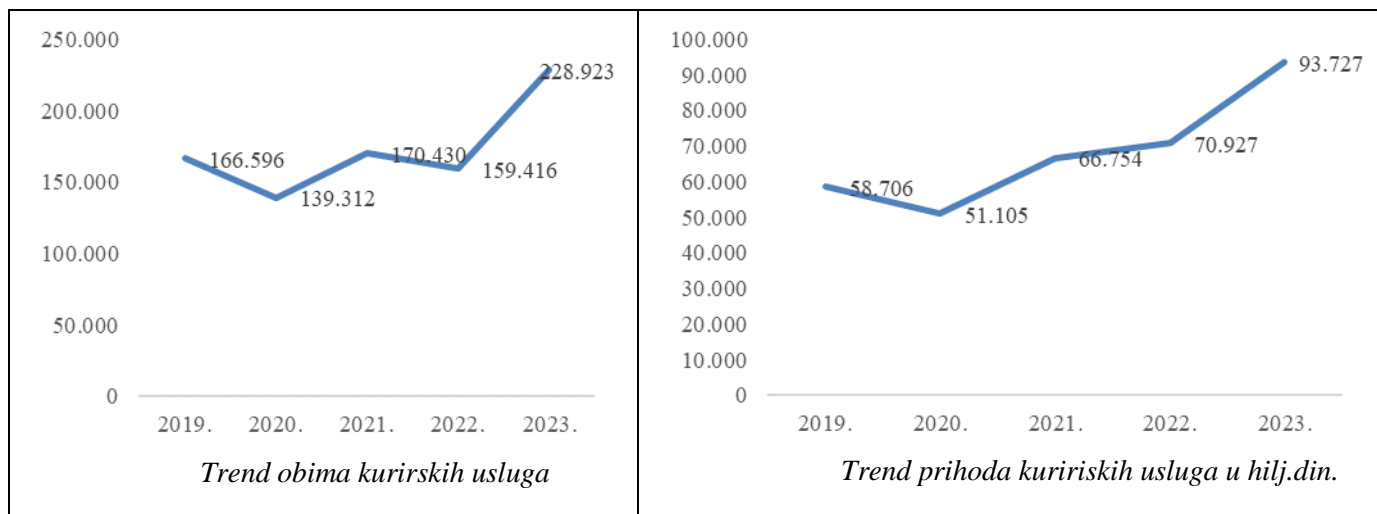
Tabela 13.6: Prihod od univerzalne i ostalih poštanskih usluga u periodu od 2019. do 2023. godine

Na Slici 13.7 prikazan je trend prihoda univerzalne i ostalih poštanskih usluga, u poslednjih pet godina. U 2023. godini je evidentiran rast prihoda od UPU od čak 22,5%, što je posledica povećanja cena usluga, koje su stupile na snagu u aprilu 2023. godine. Ovim je nastavljen trend rasta prihoda UPU, sa izuzetkom 2022. godine kada je evidentiran pad od -2,5%.

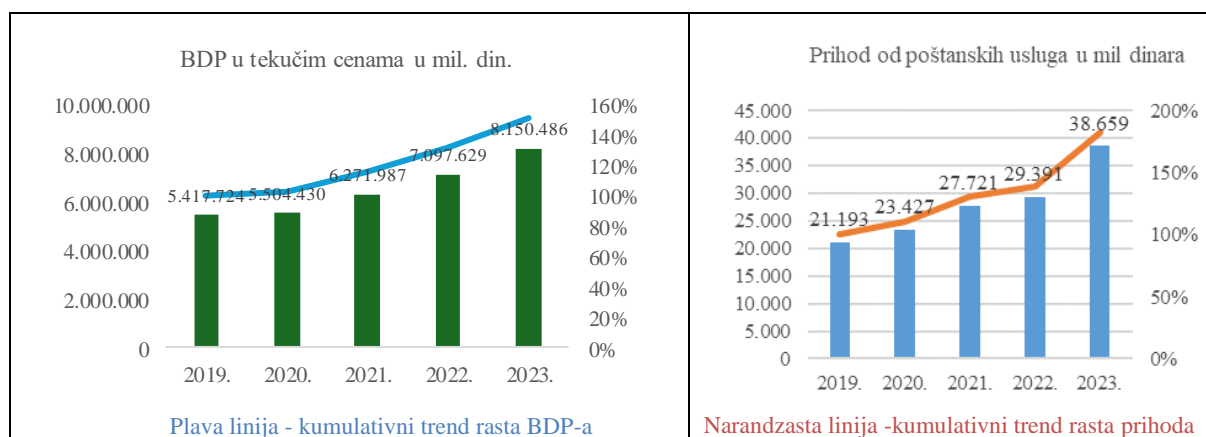
Slika 13.8: Petogodišnji trend prihoda univerzalne i ostalih poštanskih usluga (u mil. dinara) za period od 2019. do 2023. godine

Kurirske usluge, u 2023. godini, beleže eksponencijalan rast od skoro 44% u obimu, koji je praćen rastom prihoda od preko 32% (Slika 13.9).

Slika 13.9: Trend obima i prihoda kurirskih usluga u periodu od 2019. do 2023. godine

Ako uporedimo kretanje BDP⁸ u tekućim cenama u periodu od 2019. do 2023. godine sa ostvarenim prihodima u poštanskoj delatnosti, uočava se konstantan rast (Slika 13.10), pa se može zaključiti da je rast prihoda od poštanskih usluga u direktnoj korelaciji sa rastom BDP. Na slici koja sledi prikazan je kumulativni rast BDP-a i prihoda od poštanskih usluga u odnosu na 2019. godinu.

Slika 13.10: Kretanje BDP u tekućim cenama i prihoda od poštanskih usluga u periodu od 2019-2023. godine- kumulativni rast

⁸ Statistički kalendar 2023, Republički zavod za statistiku:
<https://www.stat.gov.rs/sr-cyrl/publikacije/?d=17&r=>

13.4. Analiza obima i prihoda UPU i ostalih poštanskih usluga

Poštanske usluge su univerzalna poštanska usluga i ostale poštanske usluge, shodno Zakonu o poštanskim uslugama.

Na teritoriji Republike Srbije, univerzalnu poštansku uslugu obavlja jedino javni poštanski operator, Javno preduzeće „Pošta Srbije”, Beograd, koje je ovlašćeno zakonom i koje poseduje licencu od 2010. godine. Iako je zakonom predviđeno da i drugi poštanski operatori obavljaju UPU, do sada, ni jedan drugi operator nije bio zainteresovan za pružanje univerzalne poštanske usluge, dok ostale poštanske usluge obavljaju svi poštanski operatori na osnovu odobrenja.

13.4.1. Univerzalna poštanska usluga

Univerzalna poštanska usluga (UPU) je usluga od opšteg interesa i predstavlja skup poštanskih usluga koje se obavljaju na celokupnoj teritoriji Republike Srbije, i to u kontinuitetu.

UPU se po pravilu pruža po pristupačnim cenama i pod jednakim uslovima za sve korisnike, bez diskriminacije i po propisanom kvalitetu.

Univerzalna usluga je zakonom utvrđena kao usluga od opšteg interesa, kao veoma značajna sa socijalno-ekonomskog aspekta jedne zemlje, i iz tog razloga je zakonodavac u obavezi da utvrdi mehanizme obezbeđivanja ove kategorije usluga.

Slika 13.11: Opseg univerzalne poštanske usluge

Imajući u vidu trendove smanjenja tradicionalnih poštanskih usluga na globalnom nivou, postojeći koncept univerzalne poštanske usluge predstavlja teret davaocima univerzalne poštanske usluge, pa se primenjuju različiti i istražuju novi modeli njenog obezbeđivanja u Evropi.

Do pristupanja Republike Srbije Evropskoj uniji, zakon je propisao finansiranje univerzalne poštanske usluge iz prihoda, koje ostvaruju rezervisane usluge, i koje su ekskluzivno pravo javnog poštanskog operatora. U Evropskoj uniji, liberalizacija tržišta, tj. ukidanje rezervisanih usluga, je završena 2013. godine.

Limiti za rezervisane usluge su utvrđeni zakonskim odredbama: utvrđeni limit po masi je 50g, a po ceni je dva i po puta veći od iznosa poštarine za pismonosne pošiljke najbrže kategorije za rezervisane usluge (ostale poštanske usluge u 2023. godini nisu mogle imati nižu cenu od 180,00 dinara od 1.4.2023. godine, dok je u prva tri meseca limit po ceni bio 112,5 dinara sa PDV-om).

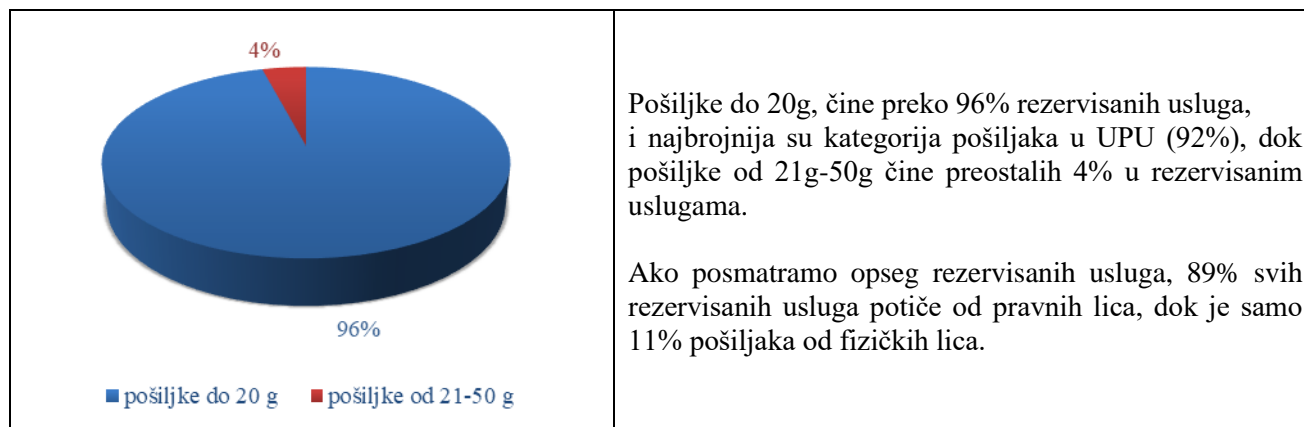
Rezervisane poštanske usluge, su deo UPU, i poverene su javnom poštanskom operatoru (*Slika 13.12*).

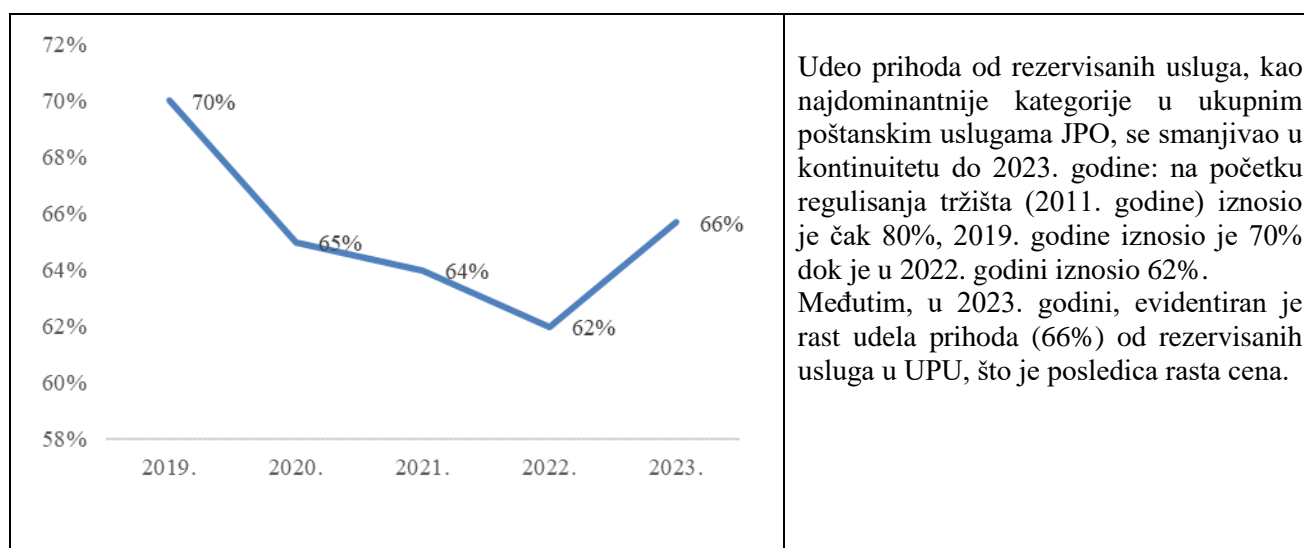
Slika 13.12: Opseg rezervisane poštanske usluge

Udeo obima rezervisanih usluga u UPU je na približnom nivou kao i prethodnih godina (*Slika 13*). U ukupnom obimu koji ostvaruje JPO, kao jedini davalac univerzalne poštanske usluge, rezervisane usluge čine 89,7%. Najdominantnija kategorija su neregistrovane pismonosne pošiljke, koje čine 71% UPU (njihov udeo je povećan u odnosu na 2022. godinu), odnosno one čine 73% rezervisanih poštanskih usluga. Za njima slede sudsko pismo sa udelom u rezervisanim uslugama od 11% i obaveštenje o danu i vremenu održavanja izbora (preko 5,6%).

Pošiljke do 20g su najzastupljenija kategorija u okviru UPU (92%), zatim slede pošiljke od 21-50g (4%) a za njima pošiljke od 101g-250g (1,5%), pošiljke od 51g-100g (1,1%) a sve ostale pošiljke zajedno učestvuju sa 1,7% u UPU.

Slika 13.13: Udeo pošiljaka prema stopi mase po obimu u rezervisanim uslugama

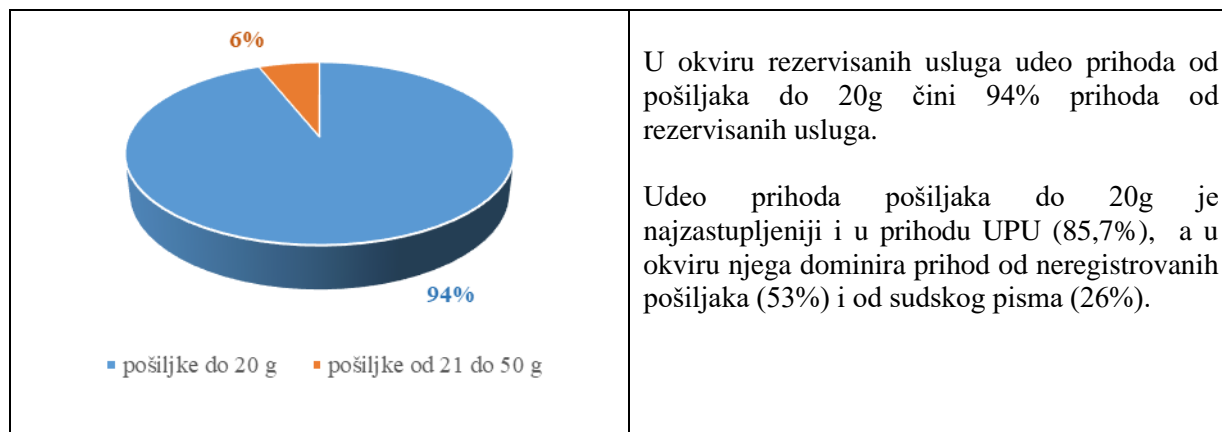
Slika 13.14: Učešće prihoda rezervisanih poštanskih usluga u ukupnom prihodu JPO-a u periodu od 2019-2023. godine

U 2023. godini je evidentiran pad broja rezervisanih usluga za -10,6%, ali i rast prihoda od 22,4%, što je posledica povećanja cena UPU u drugom kvartalu 2023. godine.

Prosečan prihod UPU po jedinici je, kao posledica povećanja cena, porastao za 15,7 dinara i iznosi 59,4 dinara.

Prosečan prihod od rezervisanih usluga iznosi približno 56 dinara, a od usluga po posebnom ugovoru 52,6 dinara u 2023. godinu, u odnosu na 37 dinara koliko je iznosio u 2022. godini.

Udeo prihoda od rezervisanih usluga u UPU iznosi preko 90%, što predstavlja neznatno smanjenje udela u odnosu na prošlu godinu.

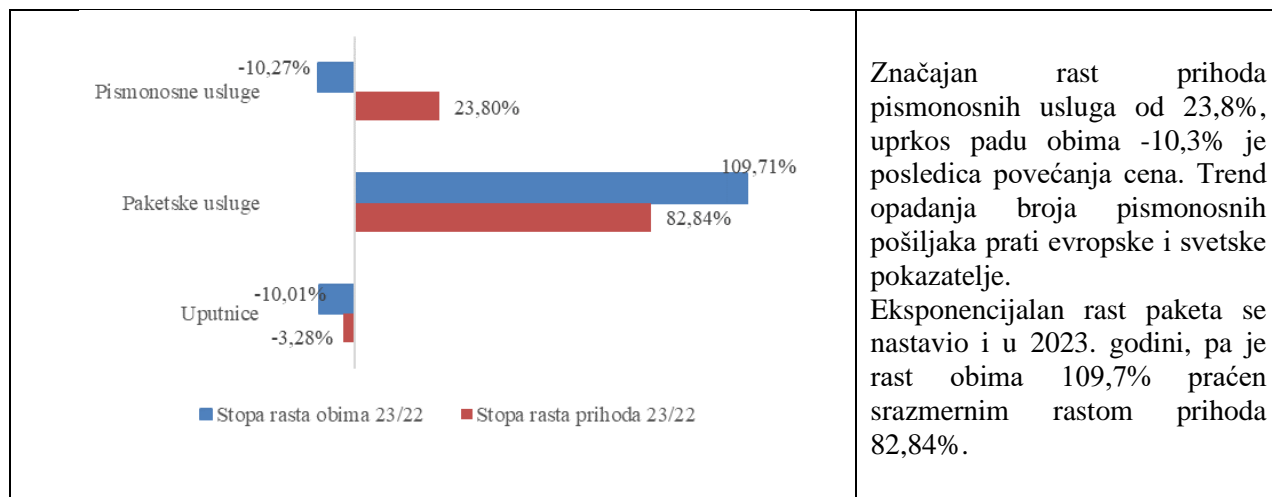

Slika 13.15: Udeo pošiljaka prema stopi mase u prihodu od rezervisanih usluga

Ako u okviru univerzalne poštanske usluge posmatramo pismonosne, paketske i uputničke usluge, stope rasta obima prate i prihod, izuzev kod uputnica kod kojih je uprkos padu obima zabeležen rast prihoda (Tabela 7, Slika 16), u odnosu na 2022. godinu.

Univerzalna poštanska usluga	Stopa rasta obima 22/21	Stopa rasta prihoda 22/21	Stopa rasta obima 23/22	Stopa rasta prihoda 23/22
Pismonosne usluge	-4,3%	-4,5%	-10,3%	23,8%
Paketske usluge	144,6%	89,6%	109,7%	82,8%
Uputnice	-5,3%	3,8%	-10,01%	-3,3%

Tabela 13.7: Stopa rasta obima i prihoda u okviru univerzalne poštanske usluge u periodu 2022/2021. godine i 2023/2022. godine

Slika 13.16: Stopa rasta obima i prihoda univerzalne poštanske usluge u periodu 2023/2022. godine

Udeo univerzalne poštanske usluge u MPS-u je oko 9,1% u obimu, odnosno 15% u prihodu, u 2023. godini.

Univerzalna poštanska usluga u međunarodnom poštanskom saobraćaju je tokom 2023. godine oko 10 puta bila manje zastupljena u obimu u odnosu na unutrašnji poštanski saobraćaj. Zastupljenost ovih usluga bila oko 15 puta manja 2022. godine, a 2021. godine čak 32 puta manja.

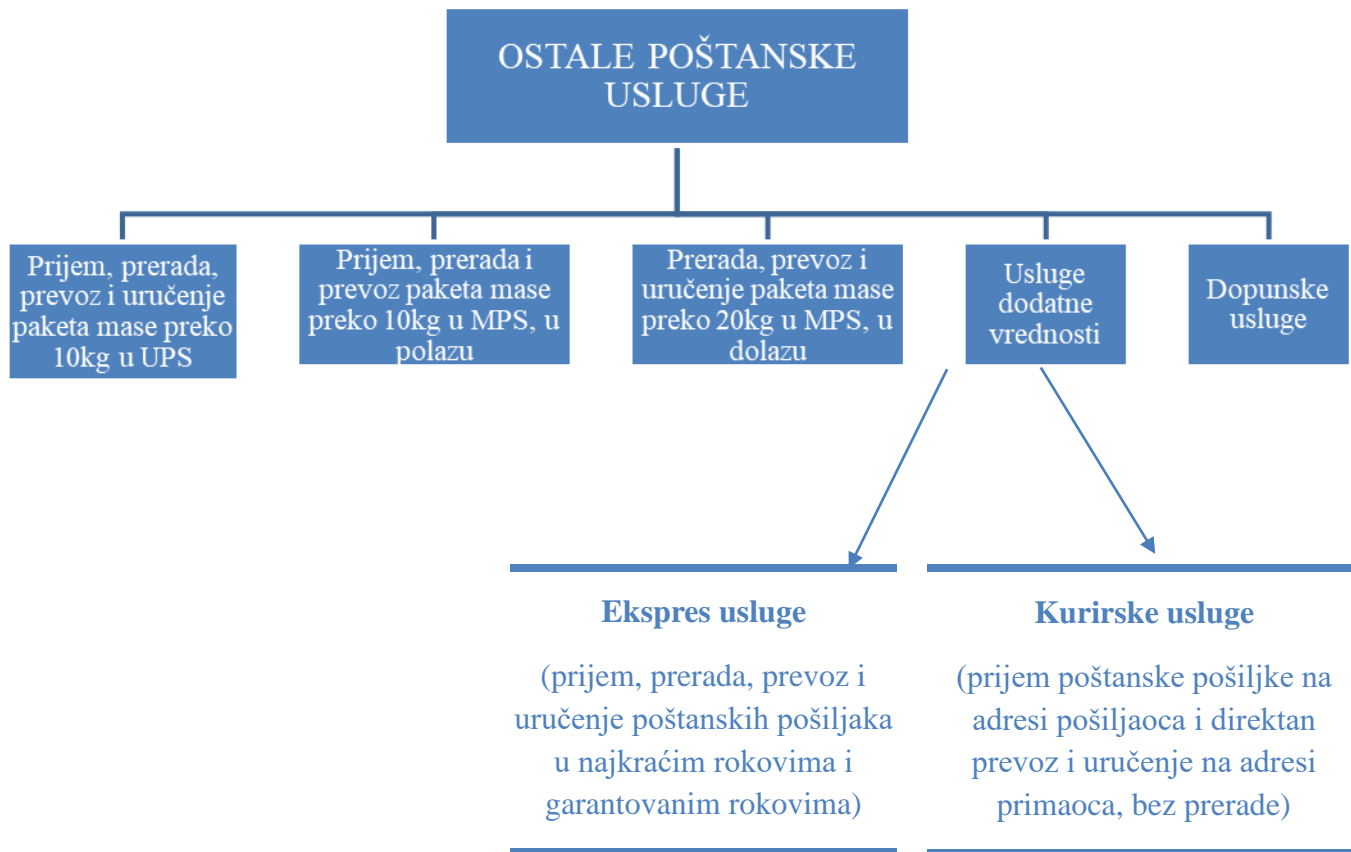
U kontinuitetu raste broj pošiljaka u međunarodnom poštanskom saobraćaju. Tokom 2023. godine beleži se povećanje u broju pošiljaka za ovaj deo tržišta od 22%, s tim što je rast zabeležen za pošiljke u dolazu od 25%. Naspuprot tome, u kontinuitetu se beleži smanjenje obima pošiljaka u polazu, koje , u 2023. godini, iznosi -17% (Tabela 13.8).

	2020.	2021.	2022.	2023.	Stopa rasta 21/20	Stopa rasta 22/21	Stopa rasta 23/22
Polaz	1.952.999	1.671.889	1.418.833	1.177.902	-14	-15	-17
Dolaz	4.879.559	6.163.074	16.429.411	20.596.157	26	167	25
Ukupno	6.832.558	7.834.963	17.848.244	21.774.059	15	128	22

Tabela 13.8: Obim pošiljaka u MPS-u iz opsega UPU u periodu od 2020-2023. godine

Pošiljke koje su dolazile u Republiku Srbiju, tokom 2023. godine, čine približno 95% ukupnih međunarodnih pošiljaka iz domena univerzalne poštanske usluge i one ostvaruju 75% ukupnog prihoda univerzalne poštanske usluge u MPS-u. Najmasovnije su neregistrovane pismonosne pošiljke u dolazu (do 20 g) koje čine preko 87,6%, za njima slede preporučene pošiljke koje čine preko 10.5%.

13.4.2. Ostale poštanske usluge

Slika 13.17: Ostale poštanske usluge

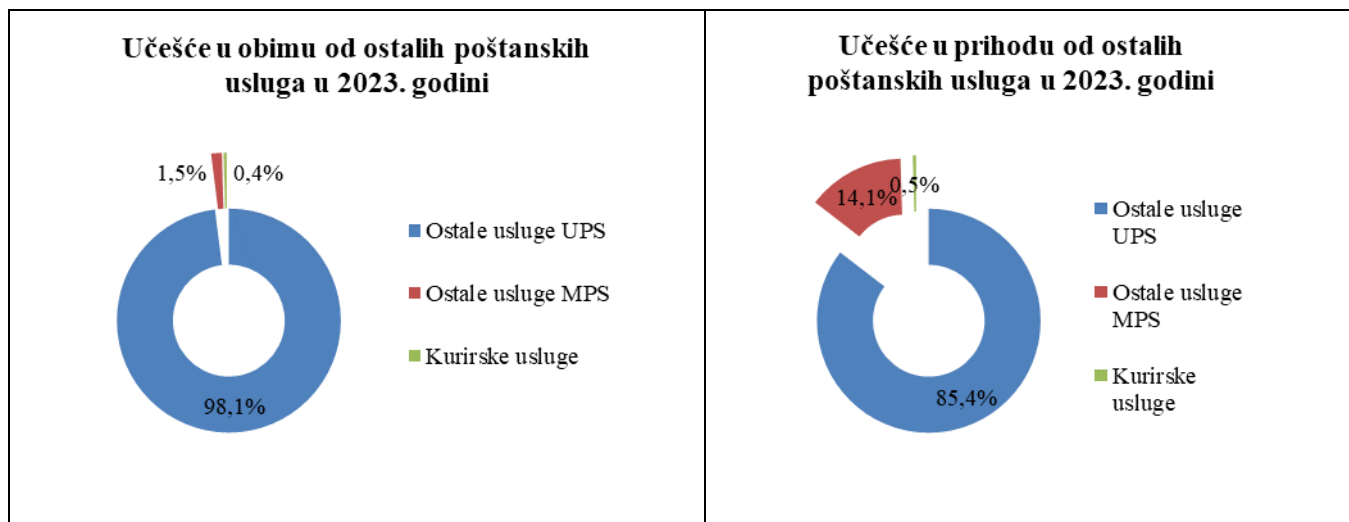
Ostale poštanske usluge obavljaju poštanski operatori, kao i JPO, na osnovu odobrenja za obavljanje ostalih poštanskih usluga.

Ostale usluge u UPS-u su se u 2023. godini vratile na pozitivan trend rasta obima, koji je u 2023. godini iznosio 2,5% i koji je kontinuirano prisutan, ako se izuzme prošla godina kad je zabeležen pad od -2% (Tabela 13.9, Slika 13.18). Rast obima prati i rast prihoda od 9,3%, i ovo je prvi put da je stopa rasta u ovoj kategoriji usluga ispod 10%. U 2023. godini, poštanski operatori nisu povećavali cene za ovu kategoriju usluga.

Ostale poštanske usluge u unutrašnjem poštanskom saobraćaju su najdominantnija kategorija ostalih poštanskih usluga, zastupljene su sa 98,1% u obimu i 85,4% u prihodu, što je zadržano na približno istom nivou kao prethodnih godina.

Prosečan prihod po pošiljci, u unutrašnjem saobraćaju u kategoriji ostalih usluga, je nastavio kontinuirani trend rasta, uvećavši se za preko 21 dinar (7%) u odnosu na 2022. godinu, čime je dostigao vrednost od oko 341 dinar.

Ostale usluge u međunarodnom poštanskom saobraćaju su i najskuplje usluge, pa sa udelom u obimu od samo 1,5%, ostvaruju preko 14% prihoda, što je na višegodišnjem nivou (Slika 13.18). Prosečni prihod po pošiljci, u međunarodnom saobraćaju, je povećan za 6% i iznosio je 3.586 dinara. Posle prošlogodišnjeg pada obima, u 2023. godini je evidentiran rast obima ostalih usluga u MPS-u za 2,6%, što prati rast prihoda od 8,5%.

Slika 13.18: Udeo u obimu i prihodu ostalih poštanskih usluga u 2023. godini

Kurirske usluge, s obzirom da su najmanje zastupljene na tržištu ostalih poštanskih usluga, imaju skoro konstantan udeo od preko 0,4% u obimu, odnosno preko 0,5% prihodu. Prosečni prihod, po kurirskoj usluzi, je iznosio 409 dinara, odnosno zabeleženo je smanjenje od 35,5 dinara (8%). Kurirske usluge u kontinuitetu beleže pad obima, dok je u 2023. godini zabeležen rast kako u obimu, od čak 43,6%, tako i u prihodu, od 32,15%.

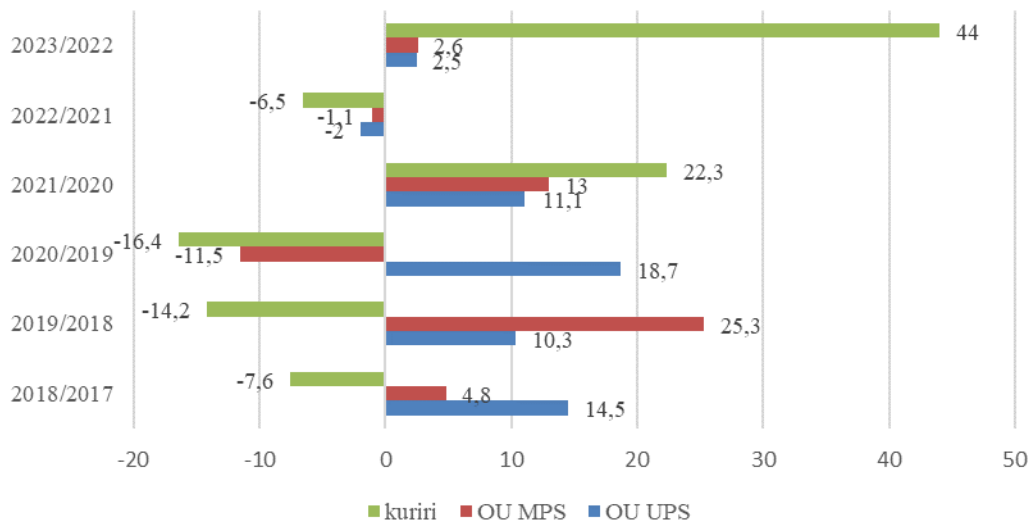
Rast obima i prihoda je posledica povećanja broja kurirskih službi na tržištu u Beogradu, Novom Sadu, ali i kao posledica štrajka kod javnog poštanskog operatora. Obim kurirskih usluga je bio, ako se izuzmu 2012. i 2017. godina, u konstantnom padu, međutim u 2023. godini je zabeležen značajan rast (Tabela 13.9).

Ostale usluge (OU)	2017. godine		2022. godine		2023. godine		Rast obima		Rast prihoda	
	Obim hilj.	Prihod mil.rsd	Obim hilj.	Prihod mil.rsd	Obim hilj.	Prihod mil.rsd	2023-2017	2023-2022	2023-2017	2023-2022
OU UPS	30.123	7.877	49.203	15.733	50.434	17.197	67	3	118	9
OU MPS	594	1.660	771	2.615	791	2.837	33	3	71	8
Kurirske usluge	210	68	159	71	229	94	9	44	38	32
Ukupno	30.928	9.605	50.133	18.419	51.454	20.128	66	3	110	9

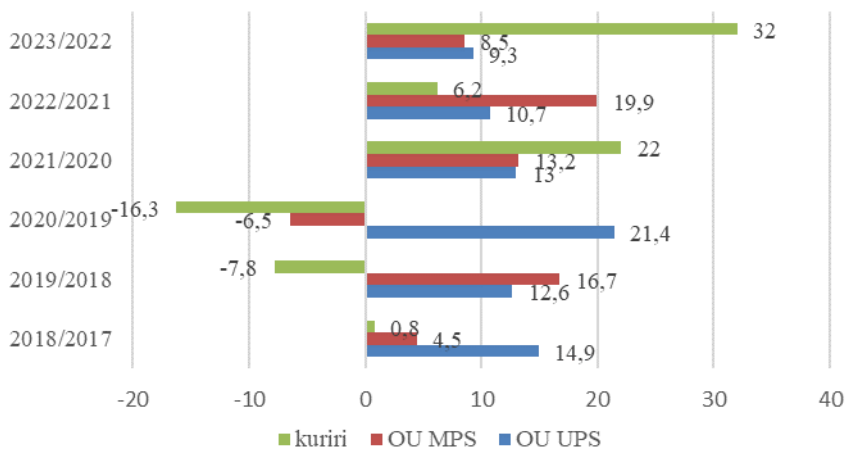
Tabela 13.9: Obim i prihod ostalih usluga u 2023. godini i poređenje sa 2017. i 2022. godinom

U *Tabeli 13.9* je prikazan rast obima i prihoda ostalih usluga u Republici Srbiji, u odnosu na 2017. godinu i 2022. godinu. U 2023. godini, u odnosu na referentnu godinu (2017. godinu), ostale usluge su zabeležile rast od 67% u obimu i 118% u prihodu. Najveći rast je imala kategorija ostalih usluga u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, dok je kod kurira zabeležen značajan rast u odnosu na 2022. godinu.

Na *Slikama 13.19 i 13.20* su prikazani rast obima i prihoda od ostalih poštanskih usluga u periodu od 2017. do 2023. godine.

Slika 13.19: Stopa rasta obima ostalih usluga od 2017. do 2023. godine

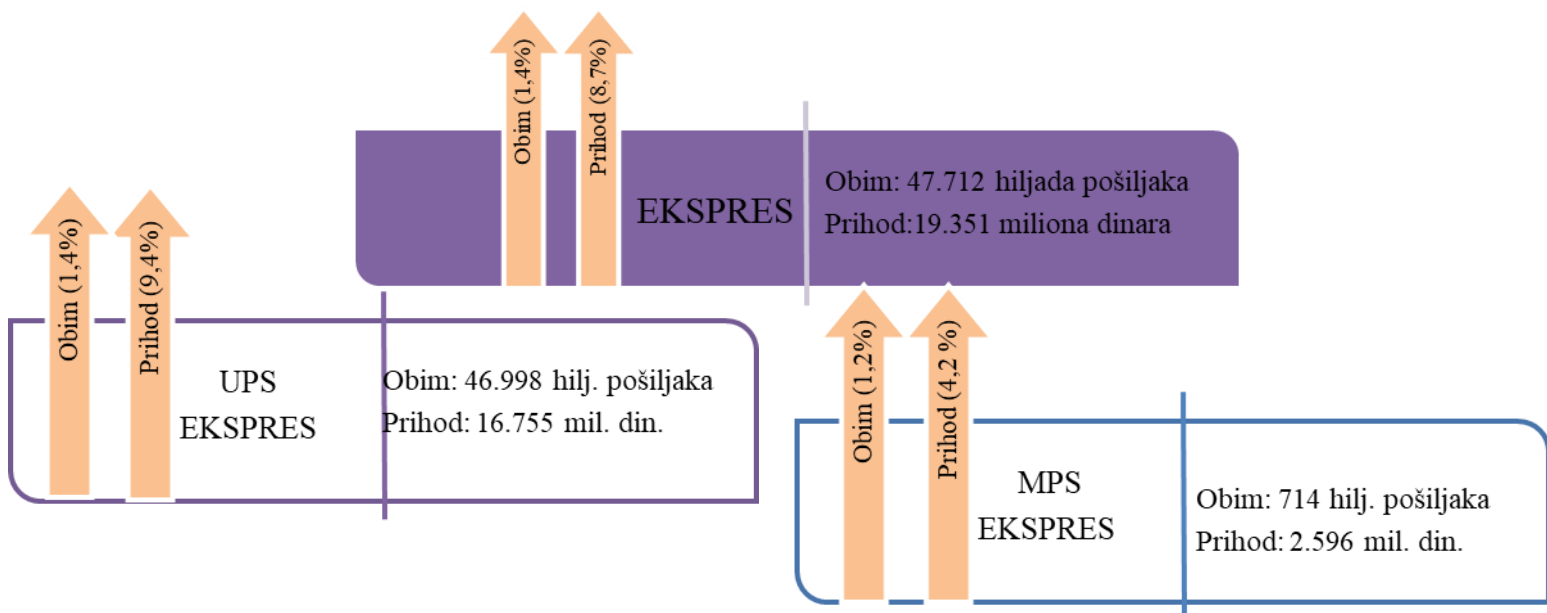
Slika 13.20: Stopa rasta prihoda ostalih usluga od 2017. do 2023. godine

Trend učešća obima i prihoda ostalih usluga u Republici Srbiji, u poslednjih 5 godina, prikazan je u *Tabeli 13.10*.

Vrsta usluge/ godina	2019.		2020.		2021.		2022.		2023.	
%	Obim	Prihod	Obim	Prihod	Obim	Prihod	Obim	Prihod	Obim	Prihod
Ostale usluge UPS	97,6	83,0	98,2	86,4	98,1	86,4	98,1	85,4	98,1	85,4
Ostale usluge MPS	2,00	16,5	1,5	13,2	1,5	13,2	1,5	14,2	1,5	14,1
Kurirske usluge	0,4	0,5	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5
Ukupno	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Tabela 13.10: Trend učešća ostalih poštanskih usluga u procentima

13.5. Analiza pošiljaka iz domena ekspres usluga i uticaj daljinske prodaje

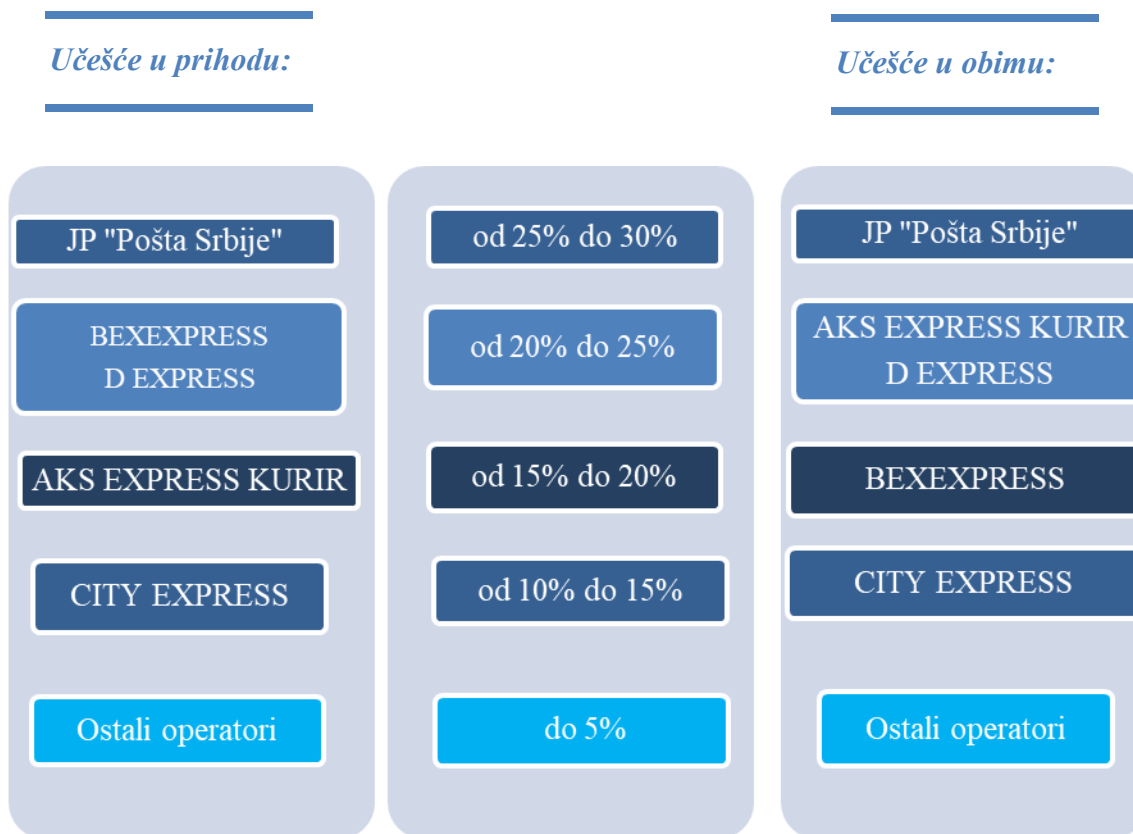

Slika 13.21: Osnovne karakteristike tržišta ekspres usluga u 2023. godini i kretanje obima i prihoda u odnosu na 2022. godinu

Ekspres poštanske usluge predstavljaju najzastupljeniju kategoriju ostalih poštanskih usluga i kao što je ranije navedeno, ove usluge generišu značajan deo prihoda na celokupnom tržištu poštanskih usluga.

Tržišna učešća poštanskih operatera, u ukupno ostvarenom obimu i prihodu od ekspres usluga u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, koji su najviše zastupljeni na tržištu prikazana su na *Slici 13.21*. Ako posmatramo ukupan ostvaren obim poštanskih usluga u unutrašnjem poštanskom saobraćaju u 2023. godini, pored izdvojenih učešća operatera koji ostvaruju najveće obime, svi

ostali poštanski operatori su obavili 1,3% obima (na prikazanoj skali do 5%). Sa druge strane, ako posmatramo ukupan ostvaren prihod u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, pored izdvojenih učešća za operatore koji ostvaruju najveće prihode, svi ostali operatori su realizovali 2,7% prihoda (na prikazanoj skali do 5%).

Slika 13.22: Tržišni udeo poštanskih operatora u ukupnom obimu i prihodu ekspres usluga u unutrašnjem poštanskom saobraćaju u 2023. godini

Tržište ekspres usluga se sa jedne strane može označiti kao oligopolističko⁹ iz razloga što pet poštanskih operatora realizuju skoro 98% obima na tržištu ekspres poštanskih usluga (ukupno u unutrašnjem i međunarodnom saobraćaju). Sa druge strane, vrednost HHI¹⁰ indeksa (Herfindahl Hirschman Index) ukazuje da je tržište ekspres usluga, u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, koncentrisano.

HHI indeks je jedan od najpouzdanijih pokazatelja koncentracije tržišta. Vrednost HHI indeksa zavisi od broja konkurenata na tržištu i od razlike u njihovoj relativnoj tržišnoj snazi. Sa

⁹<https://www.kzk.gov.rs/kzk/wp-content/uploads/2022/10/Sektorska-analiza-ostalih-postanskih-usluga-2019-2021.pdf>

povećanjem broja konkurenata na tržištu, vrednost HHI indeksa se smanjuje. Maksimalna vrednost ovog indeksa je 10.000 (u slučaju čistog monopola), a minimalna vrednost je blizu nule (što je vrednost HHI indeksa bliža nuli tržište je konkurentnije).

Ukoliko posmatramo tržište ekspres usluga kao posebno tržište, u odnosu na UPU gde JPO ima monopol, i dalje u okviru njega posebno ekspres tržište u unutrašnjem, a posebno ekspres tržište u međunarodnom saobraćaju, HHI indeks za 2023. godinu u UPS-u iznosi 2.096, što govori da je tržište ekspres usluga u unutrašnjem saobraćaju koncentrisano. U MPS-u vrednost HHI indeksa je nešto veći i iznosi 4.745 (*Tabela 11*).

U 2023. godini pet poštanskih operatora ostvaruje učešće veće od 1% u obimu ekspres usluga u UPS-u. HHI indeks se izračunava na osnovu učešća ovih operatora (odnosno u obračun HHI indeksa ulaze oni operatori čije učešće u obimu ekspres usluga prelazi 1%). Različiti privredni sektori koriste i različite intervale vrednosti za HHI indeks, ali vrednost indeksa od 2.096 se u većini slučajeva tumači kao konkurentno tržište. Što se tiče MPS-a, i na ovom tržištu pet poštanskih operatora ostvaruje učešće veće od 1%, ali je vrednost HHI indeksa veća što ukazuje na manju konkurenciju na ovom delu tržišta. Potrebno je naglasiti da, ekspres usluge u MPS-u, pruža deset operatora i da su obimi na ovom tržištu višestruko manji u odnosu na UPS kao i da postoji velika disproporcija u učešću u ukupnom obimu ovih operatora.

	Unutrašnji poštanski saobraćaj (UPS)			Međunarodni poštanski saobraćaj (MPS)		
	2021.	2022.	2023.	2021.	2022.	2023.
Vrednost HHI indeksa	2.229	2.203	2.096	4.675	4.848	4.745
Broj operatora sa učešćem u obimu ekspres usluga većem od 1%	5	5	5	5	5	5

Tabela 13.11: Vrednosti HHI indeksa u periodu od 2021-2023. godine na tržištu ekspres poštanskih usluga u UPS-u i MPS-u

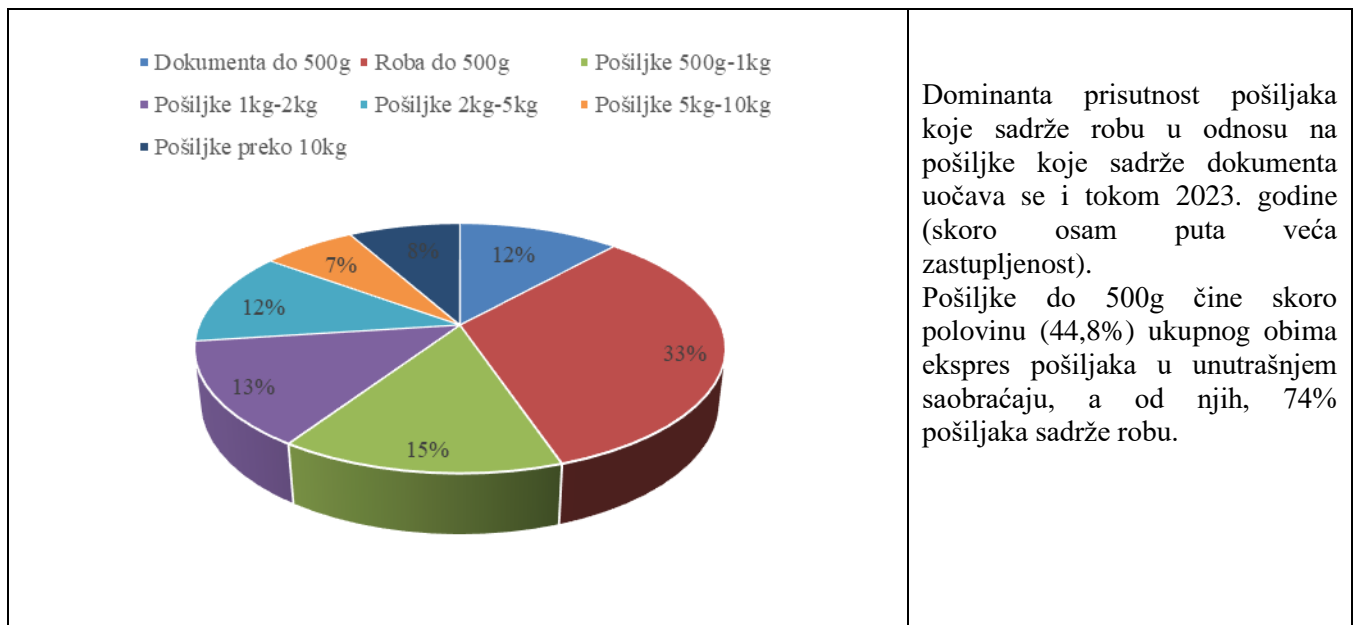
Karakteristike tržišta ekspres poštanskih usluga su detaljnije prikazane na osnovu kretanja obima, prihoda, distribucije pošiljaka po stopi mase i sadržini, učešća daljinske prodaje u ostvarenim obimima kao i na osnovu karakteristika polaza i dolaza u međunarodnom poštanskom saobraćaju.

U *Tabeli 13.12* i *Slici 13.22* data je struktura ekspres pošiljaka po masi u unutrašnjem poštanskom saobraćaju za 2023. godinu (u hiljadama).

¹⁰[https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Herfindahl_Hirschman_Index_\(HHI\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary:Herfindahl_Hirschman_Index_(HHI))

	Ekspres pošiljke UPS							Ukupno ekspres pošiljaka		Ukupan obim
	Pošiljke do 500g		Pošiljke 500g-1kg	Pošiljke 1kg-2kg	Pošiljke 2kg-5kg	Pošiljke 5kg-10kg	Pošiljke preko 10 kg	Dokumenta	Roba	
	Dokumenta	Roba								
Obim	5.496	15.551	6.855	6.374	5.697	3.206	3.819	5.496	41.502	46.998
Učešće u ukupnom obimu	12%	33%	15%	13%	12%	7%	8%	12%	88%	100%

Tabela 13.12: Struktura obima ekspres usluga po masi u UPS u 2023. godini (u hiljadama)

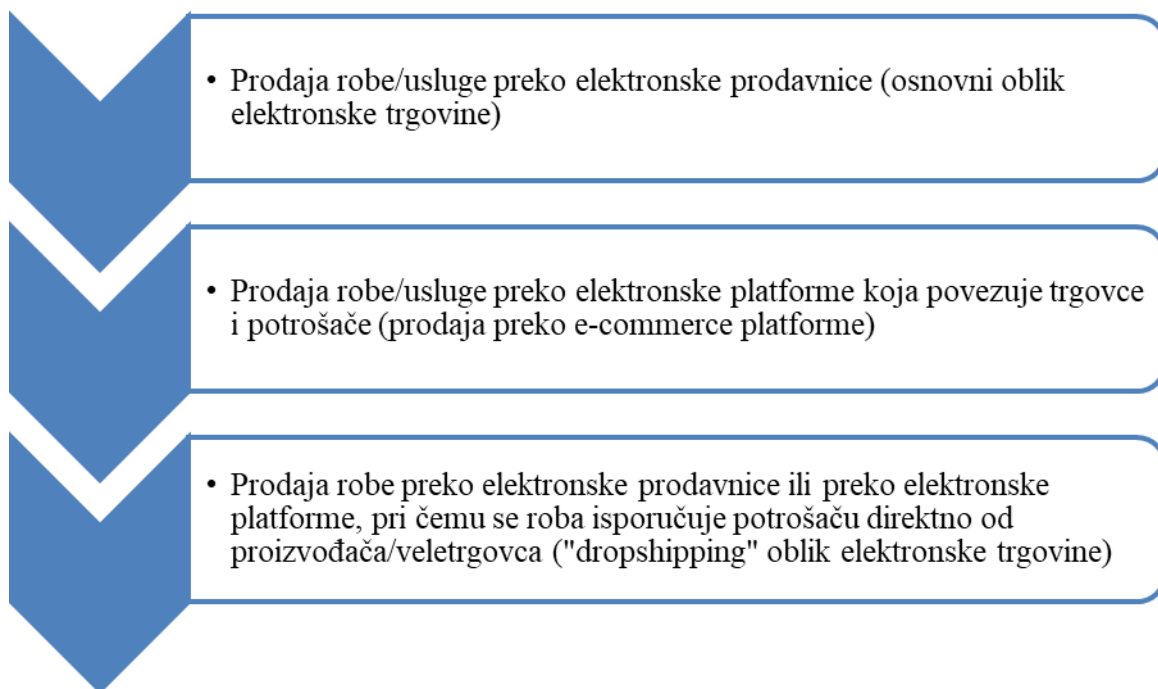

Slika 13.23: Struktura obima ekspres usluga po masi u UPS u 2023. godini

Elektronska trgovina je vid daljinske trgovine¹¹ koja se ostvaruje na način da se roba/usluga nudi, naručuje i prodaje putem interneta.

Elektronska trgovina se obavlja kao:

¹¹ Daljinska trgovina¹¹ je isticanje ponude i zaključenje ugovora za prodaju robe/usluge upotrebom jednog ili više sredstava komunikacije na daljinu. (Zakon o trgovini („Službeni glasnik RS“, br. 52/2019))

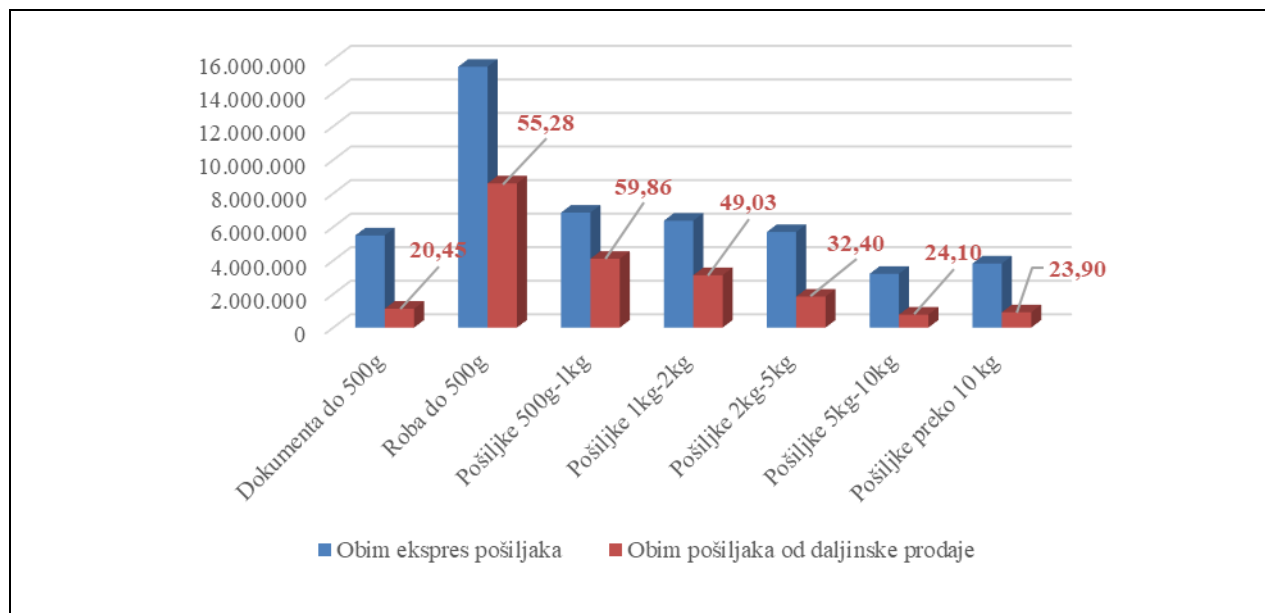
Plaćanje robe može biti elektronskim putem ili pouzećem, a dostava robe kupcima je u poštanskim pošiljkama. Na domaćem tržištu su to, u najvećoj meri, ekspres pošiljke.

Pošiljke koje su posledica daljinske prodaje čine skoro 44% ukupnih ekspres pošiljaka u 2023. godini na tržištu Republike Srbije (*Tabela 13.13*).

U *Tabeli 13.13* i *Slici 13.24*, prikazan je udeo obima pošiljaka koje su posledica daljinske prodaje u odnosu na ukupan obim ekspres pošiljaka u UPS.

	Dokumenta do 500g	Roba do 500g	Pošiljke 500g-1kg	Pošiljke 1kg-2kg	Pošiljke 2kg-5kg	Pošiljke 5kg-10kg	Pošiljke preko 10 kg	Ukupno
Obim ekspres pošiljaka	5.496	15.551	6.855	6.374	5.697	3.206	3.819	46.998
Obim pošiljaka od daljinske prodaje	1.124	8.597	4.103	3.125	1.846	773	913	20.481
Učešće daljinske prodaje u obimu prema stopi mase	20%	55%	60%	49%	32%	24%	24%	44%

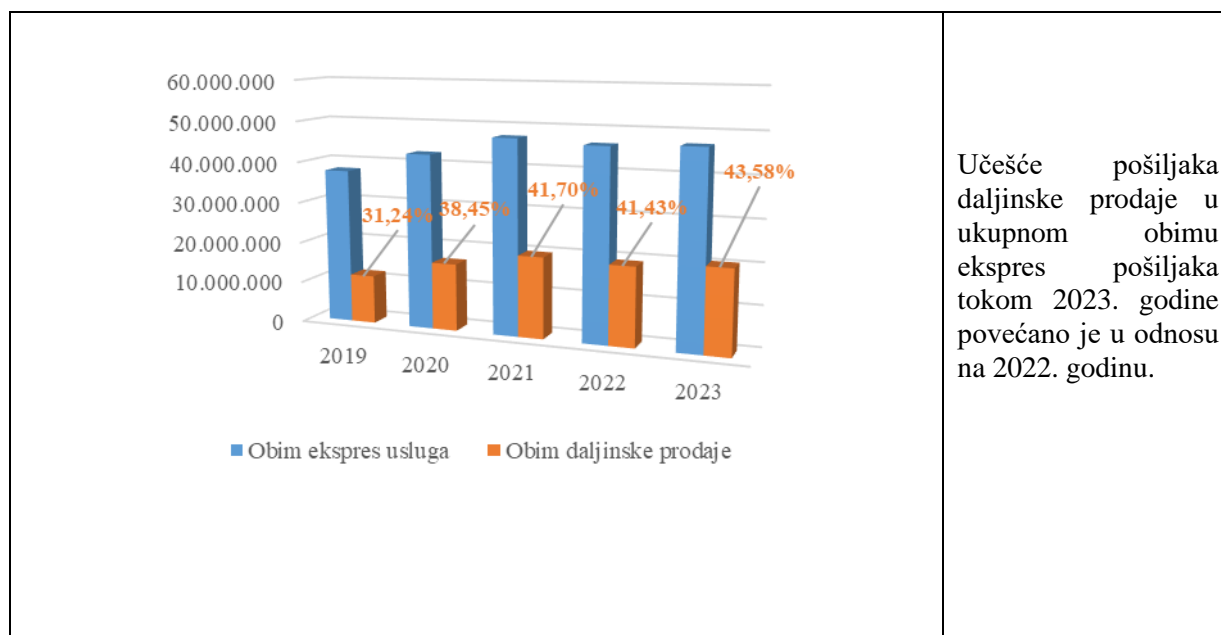
Tabela 13.13: Učešće daljinske prodaje u ukupnom obimu ekspres pošiljaka u 2023. godini (u hiljadama) u UPS-u

Slika 13.24: Udeo daljinske prodaje u ukupnom obimu prema stopi mase ekspres pošiljaka u unutrašnjem poštanskom saobraćaju u 2023. godini

I u 2023. godini je nastavljen trend da su u okviru pošiljaka od daljinske prodaje najviše zastupljene pošiljke koje sadrže robu do 500g (42%), a za njima slede pošiljke stope mase od 500g do 1kg (20%).

Pošiljke daljinske prodaje u 95% sadrže robu, a ostatak pošiljaka sadrži dokumenta do 500g.

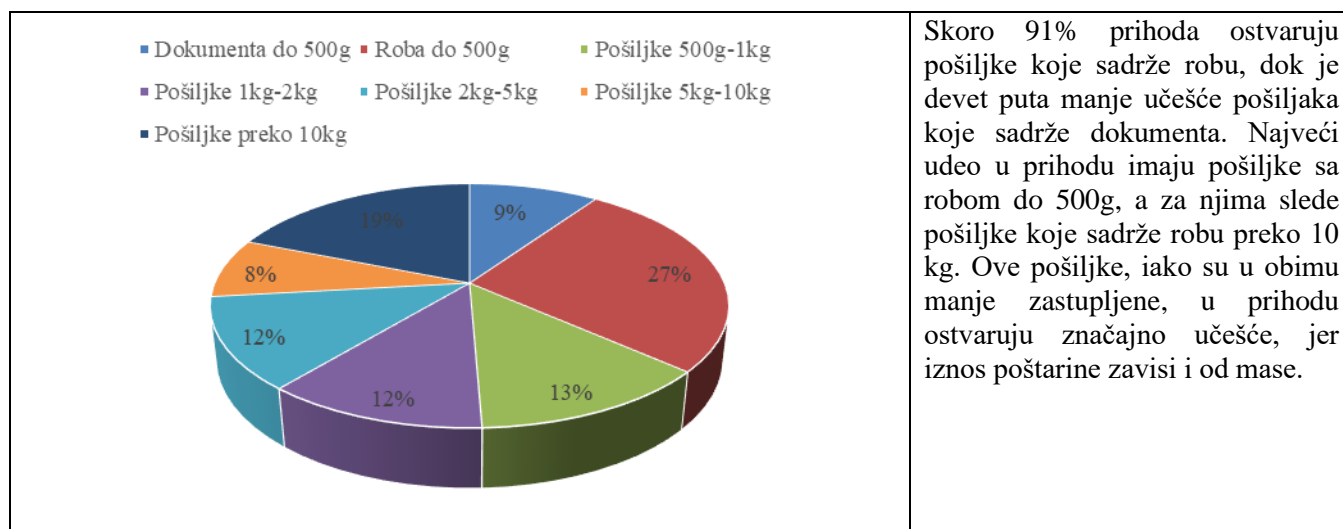
Učešće pošiljaka daljinske prodaje u ukupnom obimu ekspres pošiljaka tokom 2023. godine povećano je u odnosu na 2022. godinu.

Slika 13.25: Učešće daljinske prodaje u ukupnom obimu ekspres pošiljaka u UPS-u u periodu od 2019-2023. godine

U Tabeli 13.14 i Slici 13.26 prikazano je učešće prihoda od ekspres usluga (u milionima dinara) po stopi mase u unutrašnjem poštanskom saobraćaju.

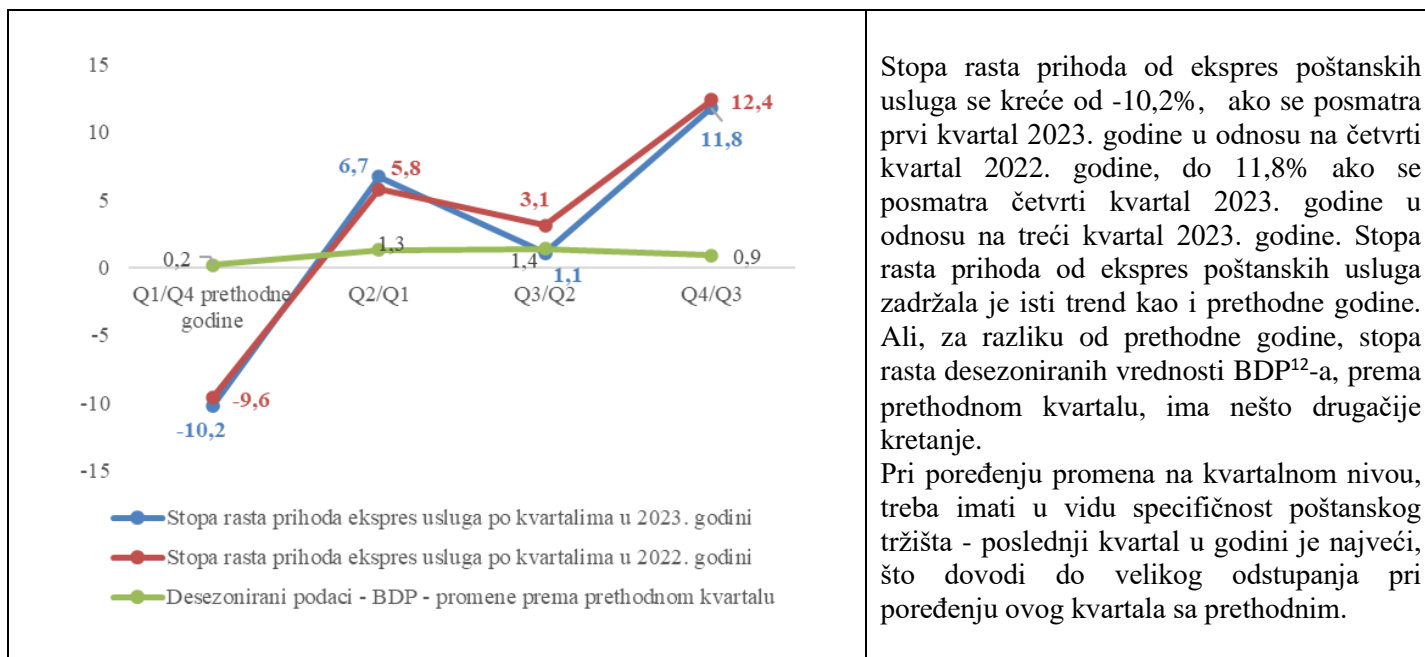
	Prihod od ekspres pošiljaka UPS u milionima dinara							Ukupan prihod ekspres pošiljaka		Ukupan prihod
	Pošiljke do 500g		Pošiljke 500g-1kg	Pošiljke 1kg-2kg	Pošiljke 2kg-5kg	Pošiljke 5kg-10kg	Pošiljke preko 10 kg	Dokumenta	Roba	
	Dokumenta	Roba								
Prihod	1.617	4.500	2.153	1.960	2.035	1.322	3.168	1.617	15.138	16.755
Učešće u ukupnom prihodu	9%	27%	13%	12%	12%	8%	19%	9%	91%	100%

Tabela 13.14: Učešće prihoda od ekspres usluga (u milionima dinara) u 2023. godini u UPS-u po masi

Slika 13.26: Učešće prihoda od ekspres usluga u UPS-u po masi u 2023. godini

Na Slici 13.27, prikazano je poređenje stope rasta prihoda od ekspres poštanskih usluga, kao i stope rasta BDP-a kroz kvartale 2023. godine kao i u odnosu na 2022. godinu.

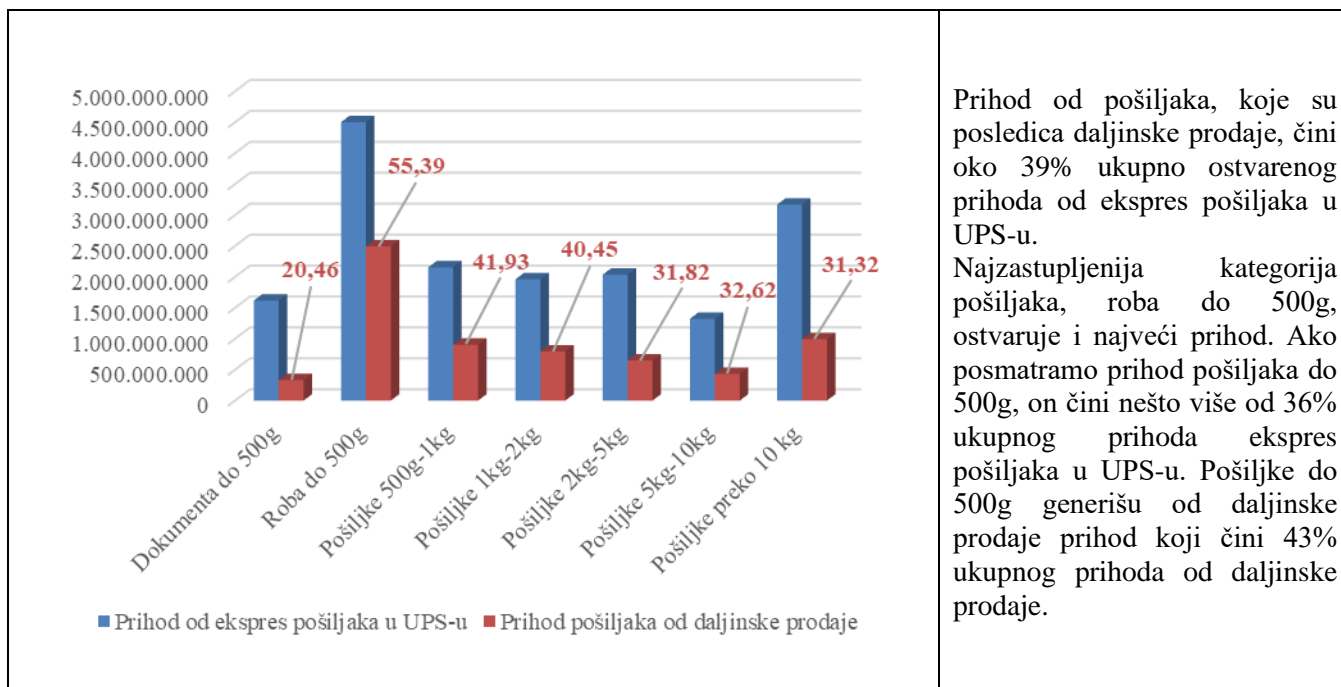
Slika 13.27: Poređenje BDP-a i prihoda od ekspres poštanskih usluga u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, po kvartalima 2023. godine i 2022. godine

U Tabeli 13.15 i Slici 13.28, prikazano je učešće prihoda od daljinske prodaje u odnosu na ukupan prihod od ekspres usluga u UPS-u (u milionima dinara).

	Dokumenta do 500g	Roba do 500g	Pošiljke 500g-1kg	Pošiljke 1kg-2kg	Pošiljke 2kg-5kg	Pošiljke 5kg-10kg	Pošiljke preko 10kg	Ukupno
Prihod od ekspres pošiljaka	1.617	4.500	2.153	1.960	2.035	1.322	3.168	16.755
Prihod pošiljaka od daljinske prodaje	331	2.493	903	793	647	431	992	6.590
Učešće daljinske prodaje	20%	55%	42%	40%	32%	33%	31%	39%

Tabela 13.15: Učešće prihoda daljinske prodaje u odnosu na prihod od ekspres usluga (u milionima din) u UPS-u po masi u 2023. godini

¹² <https://publikacije.stat.gov.rs/G2024/HtmlL/G20241056.html>; BDP-desezonirani podaci, promene, prema prethodnom kvartalu 2023.godine

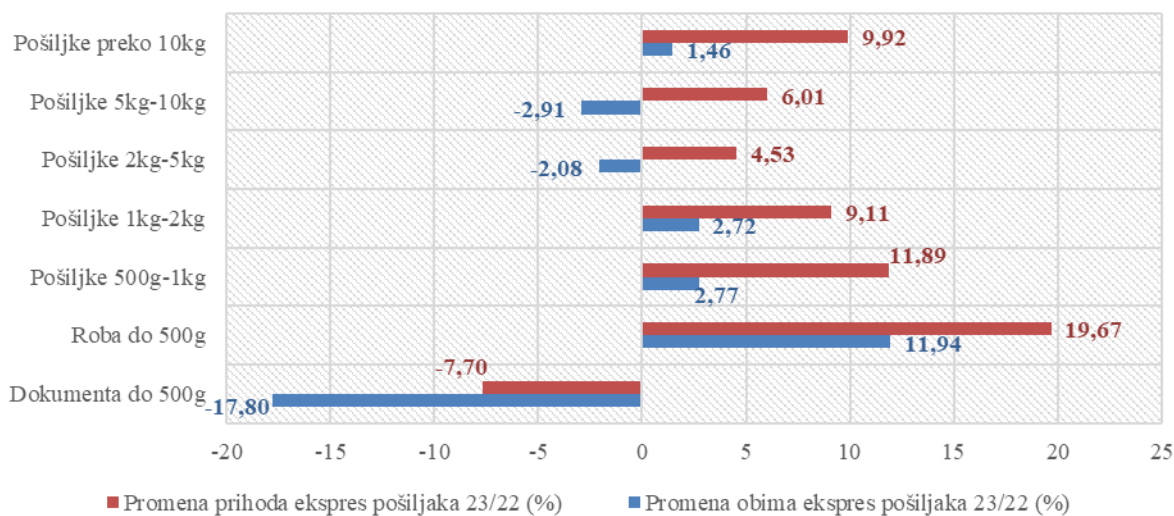

Prihod od pošiljaka, koje su posledica daljinske prodaje, čini oko 39% ukupno ostvarenog prihoda od ekspres pošiljaka u UPS-u.

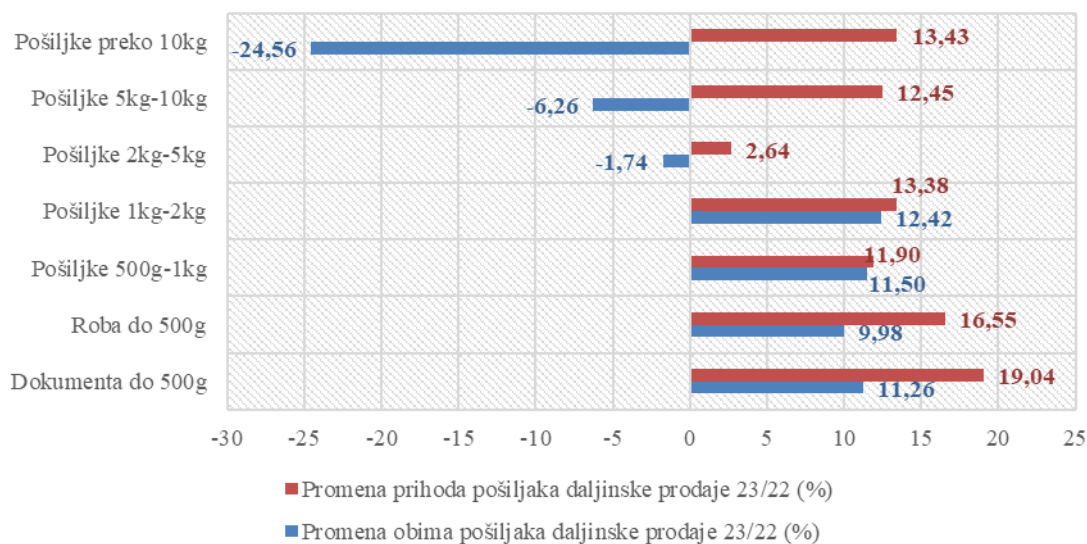
Najzastupljenija kategorija pošiljaka, roba do 500g, ostvaruje i najveći prihod. Ako posmatramo prihod pošiljaka do 500g, on čini nešto više od 36% ukupnog prihoda ekspres pošiljaka u UPS-u. Pošiljke do 500g generišu od daljinske prodaje prihod koji čini 43% ukupnog prihoda od daljinske prodaje.

Slika 13.28: Učešće prihoda od daljinske prodaje u prihodu (u milionima din) od ekspres usluga u UPS-u u 2023. godini

Na Slikama 13.29 i 13.30, predstavljen je odnos obima i prihoda ukupnih ekspres usluga u periodu 2023/2022. godine kao i obima i prihoda od daljinske prodaje, u istom posmatranom periodu.

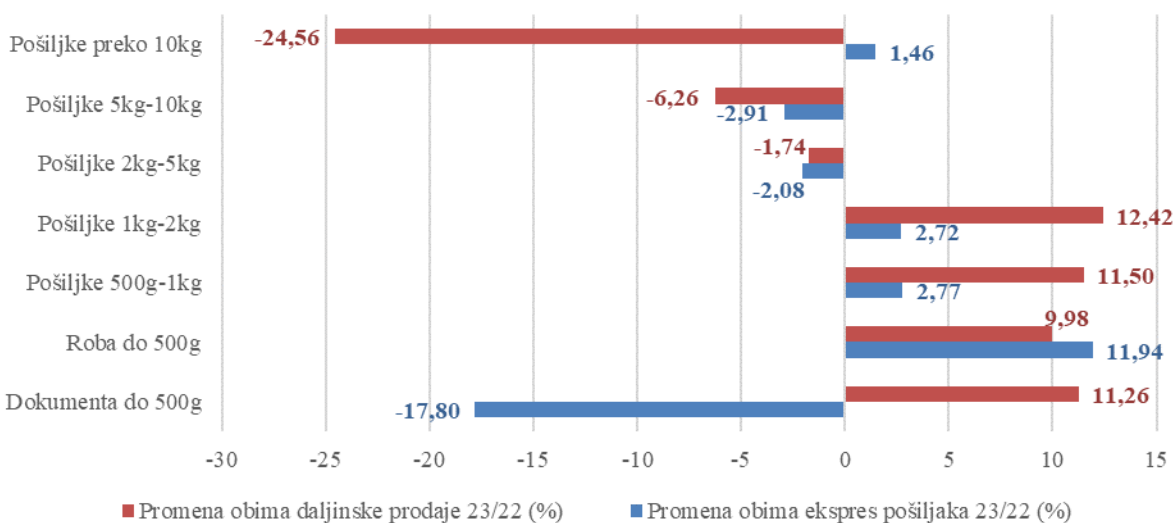

Slika 13.29: Promena obima i prihoda ekspres pošiljaka u periodu 2023/2022. godine

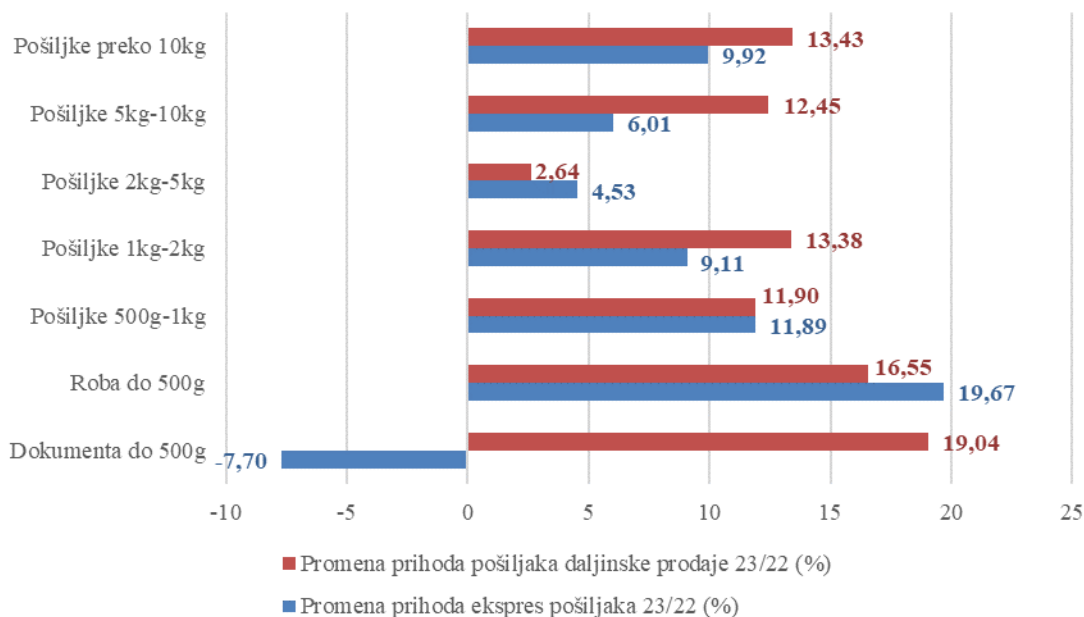
Slika 13.30: Promena obima i prihoda pošiljaka od daljinske prodaje u periodu 2023/2022. godine

Poređenjem sa 2022. godinom, u 2023. godini se beleži blagi rast obima ekspres pošiljaka, a samim tim i rast obima daljinske prodaje (Slika 13.31). Obim ekspres pošiljaka je, u odnosu na 2022. godinu, povećan za 1,42%, a nešto veća stopa rasta se registruje kod pošiljaka koje su posledica daljinske prodaje (6,67%).

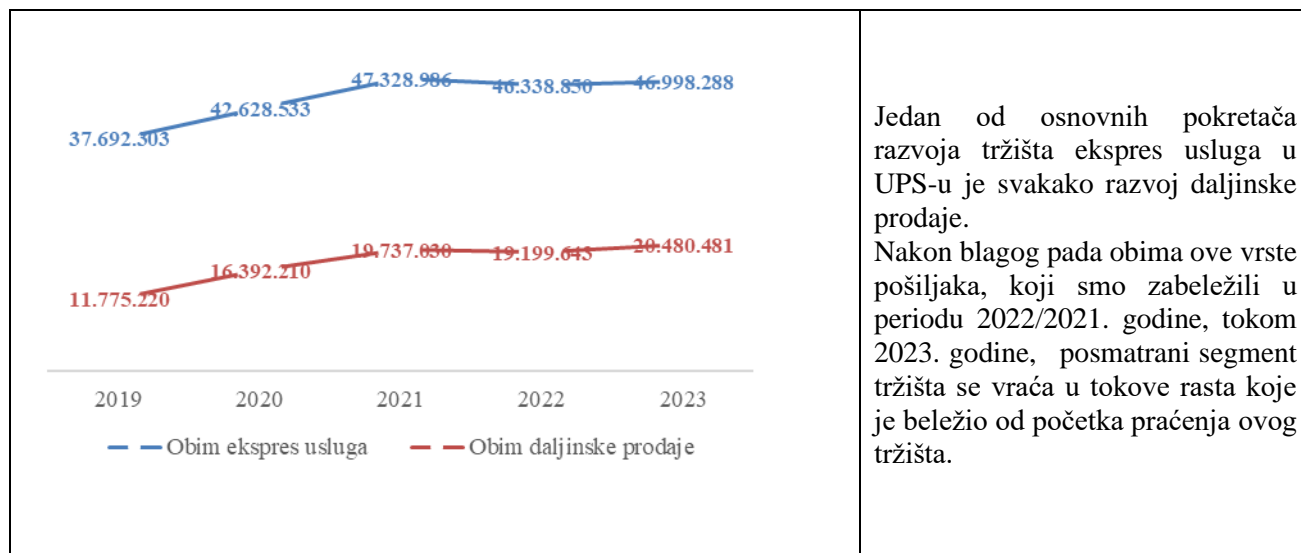

Slika 31: Promena obima ekspres pošiljaka i pošiljaka od daljinske prodaje u periodu 2023/2022. godine

Poput obima, i kod prihoda je 2023. godine evidentiran rast (*Slika 13.32*), ali je stopa rasta nešto veća u odnosu na stopu rasta obima, i u odnosu na 2022. godinu ona iznosi nešto više od 9%. Rast prihoda, kod pošiljaka koje su posledica daljinske prodaje, u odnosu na 2022. godinu, iznosi 13%.

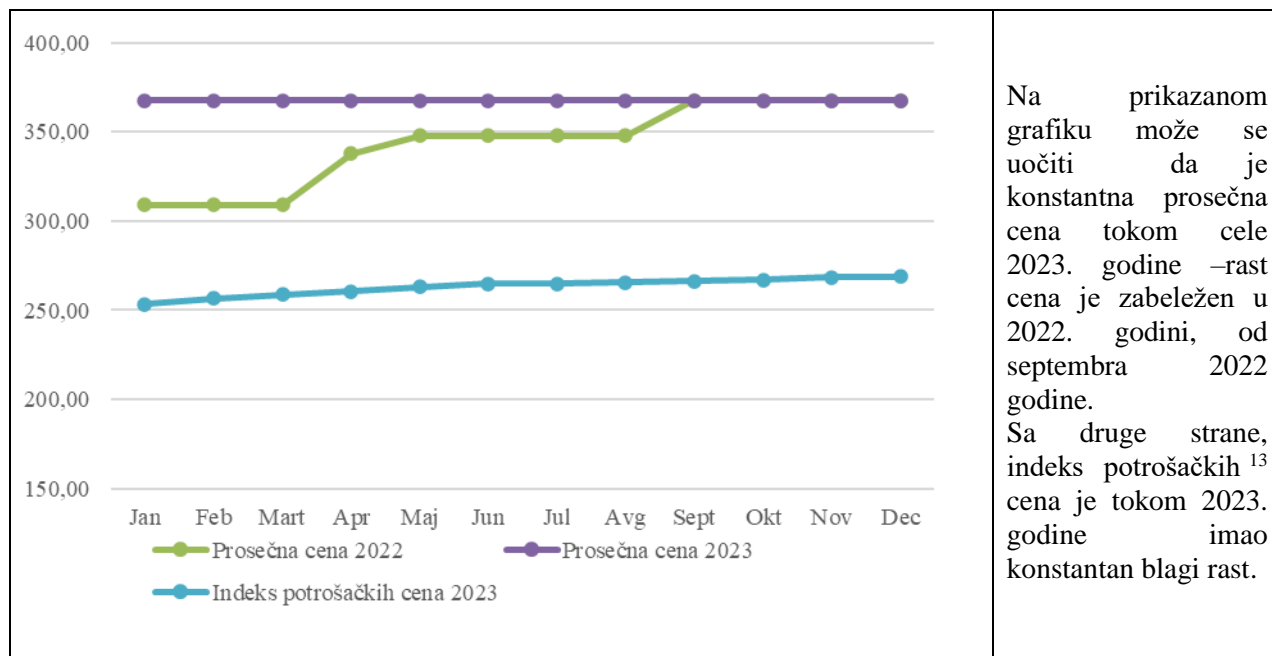
Slika 13.32: Promena prihoda ekspres pošiljaka i pošiljaka od daljinske prodaje u periodu 2023/2022. godine

Jedan od osnovnih pokretača razvoja tržišta ekspres usluga u UPS-u je svakako razvoj daljinske prodaje. Nakon blagog pada obima ove vrste pošiljaka, koji smo zabeležili u periodu 2022/2021. godine, tokom 2023. godine, posmatrani segment tržišta se vraća u tokove rasta koje je beležio od početka praćenja ovog tržišta.

Slika 13.33: Kretanje obima ekspres pošiljaka kao i pošiljaka od daljinske prodaje u periodu od 2019-2023. godine

Ako posmatramo cene ekspres usluga u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, za stopu mase do 0,5kg (najzastupljenija kategorija pošiljaka u ekspres uslugama), tokom 2023. godine nije došlo do promena u ceni ovih usluga, kod operatora koji u pogledu obima zajedno čine 99% tržišta u UPS-u (Slika 13.34).

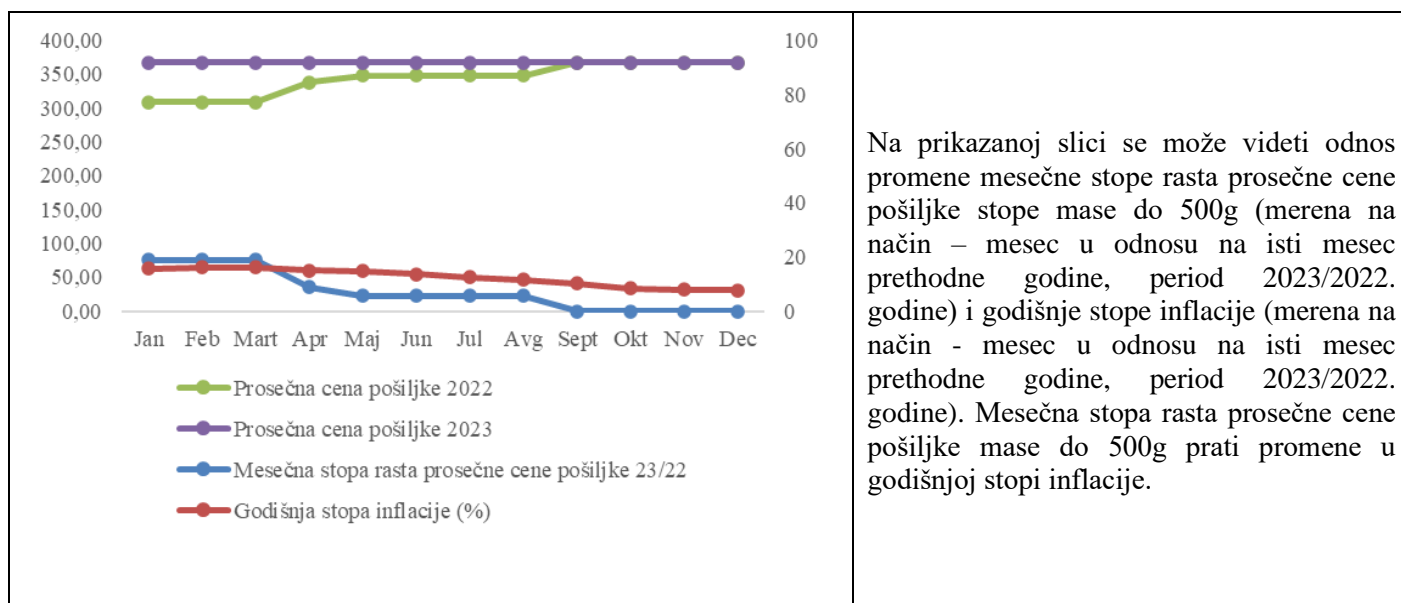
Slika 13.34: Kretanje prosečne cene ekspres pošiljke stope mase do 0,5kg u 2023. i 2022. godini kao i indeks potrošačkih cena za 2023. godinu

Tokom 2023. godine, u Republici Srbiji, ostvaren je prosečan međugodišnji rast potrošačkih cena u iznosu od 12,1%¹⁴.

¹³ Statistički kalendar 2024, Republički zavod za statistiku:

<https://www.stat.gov.rs/sr-cyrl/publikacije/?d=17&r=>

¹⁴ <https://www.stat.gov.rs/sr-cyrl/publikacije/publication/?p=15692>

Na prikazanoj slici se može videti odnos promene mesečne stope rasta prosečne cene pošiljke stope mase do 500g (merena na način – mesec u odnosu na isti mesec prethodne godine, period 2023/2022. godine) i godišnje stope inflacije (merena na način - mesec u odnosu na isti mesec prethodne godine, period 2023/2022. godine). Mesečna stopa rasta prosečne cene pošiljke mase do 500g prati promene u godišnjoj stopi inflacije.

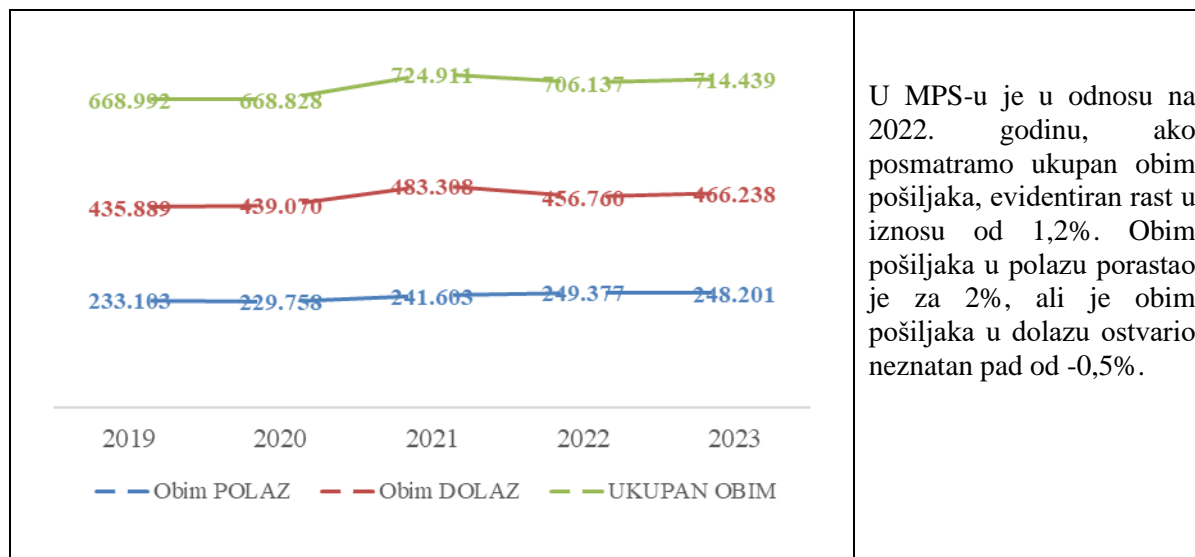
Slika 13.35: Poređenje prosečne cene za pošiljku stope mase do 500g i inflacije

Pored ekspres pošiljaka iz unutrašnjeg poštanskog saobraćaja, analizirane su i ekspres pošiljke u međunarodnom poštanskom saobraćaju, na osnovu podataka poštanskih operatora koji su dostavljeni kroz godišnje upitnike za 2023. godinu. Tokom 2023. godine, deset poštanskih operatora obavljalo je usluge u međunarodnom poštanskom saobraćaju. U Tabeli 16 prikazan je obim ekspres pošiljaka u polazu i dolazu u MPS u 2023. godini, prema stopi mase.

	Dokumenta do 500g	Roba do 500g	Pošiljke 500g-1kg	Pošiljke 1kg-2kg	Pošiljke 2kg-5kg	Pošiljke 5kg-10kg	Pošiljke 10kg-20kg	Pošiljke preko 20kg	UKUPNO
Obim-POLAZ	128.102	25.982	23.583	18.187	23.066	11.789	8.567	8.925	248.201
Obim-DOLAZ	134.296	45.095	49.325	52.470	68.955	42.104	29.306	44.687	466.238
Učešće pošiljaka u polazu (%)	52%	10%	10%	7%	9%	5%	3%	4%	100
Učešće pošiljaka u dolazu (%)	28%	10%	11%	11%	15%	9%	6%	10%	100

Tabela 13.16: Obim međunarodnih ekspres pošiljaka u 2023. godini

Pošiljke u dolazu čine 65% pošiljaka u ukupnom obimu ekspres pošiljaka u MPS-u. U međunarodnom poštanskom saobraćaju, dominiraju pošiljke iz kategorije dokumenta do 500g (i u polazu i dolazu).

U MPS-u je u odnosu na 2022. godinu, ako posmatramo ukupan obim pošiljaka, evidentiran rast u iznosu od 1,2%. Obim pošiljaka u polazu porastao je za 2%, ali je obim pošiljaka u dolazu ostvario neznatan pad od -0,5%.

Slika 36: Kretanje obima međunarodnih ekspres pošiljaka u periodu od 2019-2023. godine (polaz, dolaz i ukupan obim)

13.6. Zaključak

Na tržištu poštanskih usluga u 2023. godini, je evidentiran pad broja usluga, uslovljen padom broja usluga iz domena univerzalne poštanske usluge. S obzirom da je, u aprilu 2023. godine, Vlada Republike Srbije povećala cene rezervisanih poštanskih usluga, prema kojima su se izravnale i cene pojedinih stopa mase u okviru nerezervisanih usluga iz domena UPU, prihod je značajno porastao, što je uticalo na značajniji rast ukupnih prihoda od poštanskih usluga.

Poslednji kvartal 2023. godine je obeležio štrajk radnika JPO, što je doprinelo da se deo usluga prelije u tokove ekspres i kurirskih usluga.

U oblasti univerzalne poštanske usluge, kontinuirano se smanjuju pismonosne usluge, što je dugogodišnji trend na globalnom nivou. Na osnovu poslednjeg ERGP izveštaja o indikatorima tržišta¹⁵, zabeležen je pad od -5,7% pismonosnih usluga 2022. godine u odnosu na 2021. godinu. U našoj zemlji je u 2022. godini zabeležen pad od -4,5%, što je nastavljeno i u 2023. godini, sa više od dvostuko povećanom stopom pada (10,3%).

Sa druge strane, beleži se ekspanzija paketskih usluga. Međutim, i pored eksponencijalnog rasta broja paketa iz godine u godinu, i dalje se radi o zanemarljivo malom obimu u odnosu na pismonosne pošiljke. U 2022. godini je bilo preko 260 puta više pismonosnih pošiljaka od paketskih, dok je u 2023. godini taj odnos smanjen, ali i dalje je preko 110 puta veći u korist pisama.

U univerzalnoj poštanskoj usluzi, najdominantnije kategorije su sudsko pismo i pisma inicirana od strane drugih državnih institucija, što ukazuje na potrebu da se većina građana i dalje

¹⁵ ERGP (22) 12 Report on core indicators

obaveštava u pisanoj formi, putem poštanske usluge, što je zastupljeno i u mnogim drugim zemljama, kao poseban institut „government letter“. Sa druge strane, pojedine najrazvijenije zemlje, u kojima je digitalna pismenost na visokom nivou, ova pisma su supstituisala e-formatima. U našoj zemlji pojedine usluge državnih institucija su u potpunosti dostupne građanima u e-formatu, putem e-uprave.

Novi Zakon o elektronskim komunikacijama¹⁶, koji je stupio na snagu u maju 2023. godine, propisuje obavezu elektronskog dostavljanja računa za usluge elektronskih komunikacija, što u budućnosti može da utiče na dodatno smanjenje obima pismonosnih pošiljaka.

Posle prošlogodišnjeg pada u obimu, ostale poštanske usluge su zabeležile rast, koji u kontinuitetu prati rast prihoda. Napominjemo, da se cene ostalih usluga nisu menjale od septembra 2022. godine, tako da je na rast prihoda direktno uticao rast obima, koji je delimično iniciran prelivanjem pošiljaka iz tokova JPO u tokove ostalih operatera, koji pružaju ekspres usluge u UPS-u i kurirske usluge.

Kretanje obima ekspres poštanskih usluga u unutrašnjem saobraćaju se vratilo u pozitivne trendove iz prethodnih godina – posle pada u 2022. godini. Na povećanje obima utiče i značajniji rast broja pošiljaka koje su posledica daljinske prodaje.

RATEL je u skladu sa svojim zakonskim nadležnostima, tokom 2023. godine nastavio sa aktivnostima u cilju obezbeđivanja konkurencije i unapređenja kvaliteta na poštanskom tržištu kao što su: unapređenje i ažuriranje jedinstvenog GIS portala (Geografsko-informacionog sistema za poštanske usluge), portala „cene usluga“ za poređenje cena ekspres i kurirskih usluga u unutrašnjem poštanskom saobraćaju, kao i poređenje parametara kvaliteta za pet operatera ekspres poštanskih usluga koji su u 2023. godini zajedno ostvarivali udeo od 99% u obimu.

Tokom 2023. godine, saglasno Akcionom planu Strategije razvoja poštanskih usluga u RS („Službeni glasnik RS“, broj 68/21), započet je projekat „Studija o održivosti univerzalne poštanske usluge i definisanju njene uloge u skladu sa promenljivim potrebama korisnika“, u saradnji sa JPO i nadležnim ministarstvom, u kome se istražuje aspekt opsega, kvalitet prenosa, kvaliteta dostupnosti UPU, i čiji će rezultati biti ulazni podaci za izmenu Zakona o poštanskim uslugama. Redefinisanje opsega UPU, odnosno izmena postojećeg opsega UPU, je jedan od osnovnih zadataka na nivou EU, čime se bavi i ERGP (The European Regulators Group for Postal Services).

Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku¹⁷ u 2023. godini beleži se rast broja korisnika koji obavljaju trgovinu putem interneta, što odgovara i prikazanom trendu obima pošiljaka daljinske prodaje. Podaci govore da tokom 2023. godine 26% korisnika interneta nikada nije koristilo uslugu „kupovina putem interneta“ i upravo se u ovom delu očekuje i dalji rast obima poštanskih pošiljaka, odnosno obima pošiljaka koje su posledica daljinske prodaje, pre svega u

¹⁶ „Službeni glasnik RS“, broj 35/23

¹⁷ <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/270207?languageCode=sr-Latn>

okviru ekspres pošiljaka u unutrašnjem poštanskom saobraćaju. Sve napred navedeno se potvrđuje i planovima države da se, u cilju socijalno ekonomske povezanosti, omogući dostupnost interneta stanovnicima u svim delovima naše zemlje, naročito u ruralnim oblastima.

S obzirom da se, posredstvom daljinske prodaje, kupljena roba dostavlja najčešće u paketskim pošiljkama, očekuje se ekspanzija i modifikacija ovih vrsta pošiljaka u narednom periodu, a ona je direktno povezana sa stopom rasta potrošačkih cena, inflacije, kupovnom moći stanovnika. Sposobnost da se prepoznaju potrebe korisnika i da se usluge prilagode njihovim zahtevima će biti ključna za dalji razvoj poštanskih usluga.